

Strategické hodnotenie Operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast

Táto správa bola pripravená ako výsledok nezávislého hodnotenia vypracovaného firmou

IBS SLOVAKIA, s.r.o.
M. R. Štefánika 5/1, 971 01 Prievidza

pre

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky
Mierová 19, 827 15 Bratislava

Bratislava, 18. februára 2013

Ing. Ján Helbich
vedúci tímu
IBS SLOVAKIA, s.r.o.

Obsah

OBSAH	2
1. ÚVOD	3
2. OPIS PROGRAMU A JEHO KONTEXTU	4
3. STAV IMPLEMENTÁCIE OP KAHR	5
3.1 FINANČNÝ POKROK	5
3.2 FYZICKÝ POKROK	7
3.2.1 VÝVOJ NAPŔŔANIA HODNÔT MERATEĽNÝCH UKAZOVATEĽOV	7
3.2.2 FORMÁLNE HODNOTENIE PLNENIA MERATEĽNÝCH UKAZOVATEĽOV	13
3.2.3 ANALÝZA PLNENIA CIEĽOV OP NA ZÁKLADE MERATEĽNÝCH UKAZOVATEĽOV	15
3.2.4 HORIZONTÁLNE PRIORITY	18
3.3 ANALÝZA VYHLÁSENÝCH VÝZIEV	23
4. RELEVANTNOSŤ OP KAHR VZHLADOM NA AKTUÁLNU SITUÁCIU	25
4.1 AKTUÁLNA EKONOMICKÁ SITUÁCIA SR VZHLADOM KU CIEĽOM OP KAHR	25
4.2 VPLYV OP KAHR NA ZNIŽOVANIE REGIONÁLNYCH ROZDIEĽOV	26
5 HODNOTENIE EKONOMICKÝCH DOPADOV PODPORY NA PRIJÍMATEĽOV A ICH KONKURENCIESCHOPNOSŤ	29
6. EFEKTÍVNOSŤ A FLEXIBILITA RIADENIA OP KAHR	34
6.1 ADMINISTRATÍVNE KAPACITY	34
6.2 RIADENIE OP KAHR	35
7. HODNOTENIE KOMPLEMENTARITY A SYNERGICKÝCH EFEKTOV S INÝMI OP	39
8. HODNOTENIE PRÍSPEVKU OP KAHR K PLNENIU CIEĽOV STRATÉGIE EURÓPA 2020 A NÁRODNÉHO PROGRAMU REFORIEM	41
9. NÁVRH ODPORÚČANÍ A STRATEGICKÝCH CIEĽOV PRE PROGRAMOVÉ OBDOBIE 2014 – 2020	43
10. ZÁVERY	45
11 ODPORÚČANIA	49
ZOZNAM INTERVIEWOVANÝCH OSÔB	51

1. Úvod

Ministerstvo hospodárstva SR (ďalej len „MH SR“) je na základe uznesenia vlády SR č. 832/2006 Riadiacim orgánom pre Operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast (ďalej len „RO pre OP KaHR“). RO pre OP KaHR vykonáva hodnotenie v zmysle čl. 47 a čl. 48 nariadenia Rady (ES) č.1083/2006, ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja (ďalej len „ERDF“), Európskom sociálnom fonde (ďalej len „ESF“) a Kohéznom fonde (ďalej len „KF“), a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č.1260/1999 v platnom znení. Hodnotenie sa vykonáva v súlade so zásadou proporcionality ustanovenou v čl. 13 citovaného nariadenia Rady ES.

Hodnotiacu správu strategického hodnotenia OP KaHR (ďalej len „hodnotiaca správa“) vypracovala spoločnosť IBS SLOVAKIA, s. r. o., so sídlom v Prievidzi. Hodnotiaci tím bol zložený z týchto expertov:

Ing. Ján Helbich – vedúci tímu

Ing. Tatiana Hubová – hodnotiteľka

RNDr. Jozef Puskajler – hodnotiteľ

Mgr. Jana Boboková – hodnotiteľka

Predmetom hodnotenia je poskytnúť nezávislú analýzu v rámci strategického hodnotenia OP KaHR k 30.06.2012 v súlade s medzinárodnými štandardmi hodnotenia. Strategické hodnotenie zahŕňa strednodobé hodnotenie relevantnosti a efektívnosti OP KaHR v nadväznosti na plnenie cieľov operačného programu a formuláciu odporúčaní pre zvyšovanie konkurencieschopnosti, podpory podnikania, inovačného prostredia, energetickej efektívnosti a využívania obnoviteľných zdrojov energie, a to využitím analýzy a následnými odpoveďami na otázky formulované zadávateľom.

Pre účely hodnotenia boli použité najmä nasledovné dokumenty:

- Národný strategický referenčný rámec SR na roky 2007 – 2013 (ďalej len „NSRR“),
- OP KaHR (znenie z júna 2012 schválené rozhodnutím EK zo dňa 04.10.2012),
- Programový manuál k OP KaHR, verzia 3.12 z decembra 2012 (ďalej len „PM OP KaHR“),
- Interný manuál procedúr RO (ďalej len „IMRO“) – textová časť,
- Výročné správy o vykonávaní OP KaHR (ďalej len „VS OP KaHR“) za roky 2007 - 2011,
- Správy o vyhodnotení výziev.

Štruktúra hodnotiacej správy pozostáva z 11-tich kapitol:

V úvodnej časti sú stručne popísané ciele hodnotenia, postup a štruktúra hodnotenia a zloženie hodnotiaceho tímu.

Druhá kapitola opisuje program a jeho kontext – dátum jeho schválenia, jeho nadväznosť na Sektorový operačný program Priemysel a služby (ďalej len „SOP PS“) na roky 2004 – 2006, NSRR, uznesenia vlády SR, prípadne iné národné dokumenty, ciele programu a jeho priority, merateľné ukazovatele, plánovaný rozpočet a prípadné zmeny programu počas realizácie a ich príčiny.

Tretia kapitola sa zaoberá celkovým pokrokom v implementácii OP KaHR k 30.06.2012, konkrétne analýzou finančného pokroku, fyzického pokroku (súčasný plnenie merateľných ukazovateľov a predpoklad dosiahnutia ich plánovaných hodnôt), príspevku k horizontálnym prioritám (ďalej len „HP“) a analýzou vyhlásených výziev.

Obsahom štvrtej až ôsmej kapitoly je hodnotenie relevantnosti OP KaHR vzhľadom na ekonomickú situáciu SR a vplyv OP KaHR na odstraňovanie regionálnych rozdielov, hodnotenie ekonomických dopadov podpory na prijímateľov a ich konkurencieschopnosť (s využitím Counterfactual Impact Evaluation), hodnotenie efektívnosti a flexibility riadenia OP KaHR, hodnotenie komplementárnosti a synergických efektov s inými operačnými programami (ďalej len „OP“) a hodnotenie príspevku OP KaHR k napĺňaniu cieľov stratégie Európa 2020, Národného programu reforiem, NSSR na roky 2007 – 2013 a k plneniu Lisabonských aktivít.

Závěrečné kapitoly obsahujú odporúčania s výhľadom na strategické ciele pre programové obdobie 2014 – 2020 a závery vyplývajúce z uskutočnených analýz.

2. Opis programu a jeho kontextu

OP KaHR bol schválený uznesením vlády SR č. 1021 zo dňa 6. decembra 2006. Prostredníctvom programu EK SFC 2007 bol OP KaHR priebežne zasielaný na posúdenie Európskej komisii (ďalej len „EK“) (v dňoch 13.03.2007, 25.07.2007 a 08.11.2007), počas celého obdobia úpravy a negociácií prebiehala medzi MH SR a EK intenzívna elektronická komunikácia a následne po vyjasnení otázok bol OP KaHR dňa 28.11.2007 schválený rozhodnutím EK č. K(2007) 5940.

OP KaHR na roky 2007 – 2013 bol spracovaný v nadväznosti na stratégiu NSRR. Cieľom podpory v rámci OP KaHR je zachovať a ďalej rozvíjať konkurencieschopný a efektívny výrobný potenciál priemyselnej výroby, energetiky, ako aj potenciál cestovného ruchu a ďalších vybraných služieb v podmienkach trvalo udržateľného rozvoja, a tak účinne prispievať k zvyšovaniu ekonomickej výkonnosti SR ako celku a znižovaniu disparít ekonomickej výkonnosti v regiónoch SR.

MH SR v skrátenom programovom období 2004 – 2006 riadilo implementáciu SOP PS, ktorý predstavoval programový dokument pre oblasť priemyslu a vybraných služieb (cestovný ruch a obchod). Z hľadiska nastavenia systému implementácie a celkového čerpania finančných prostriedkov bol SOP PS hodnotený pozitívne a z dôvodu úspešnosti realizácie opatrení a ich aktivít sa pri formulovaní stratégie OP KaHR na roky 2007 – 2013 vychádzalo aj zo skúseností z predchádzajúceho obdobia; z tohto dôvodu OP KaHR logicky nadväzuje na stratégiu SOP PS.

Globálnym cieľom OP KaHR je „Zabezpečenie trvalo udržateľného hospodárskeho rastu a zamestnanosti“. Na dosiahnutie globálneho cieľa boli navrhnuté štyri prioritné osi a k nim špecifické ciele, bližšie popísané v kapitole 3.2.3.

Pre plnenie stanoveného globálneho cieľa a špecifických cieľov OP KaHR bol navrhnutý systém merateľných ukazovateľov (ukazovatele vstupov, výstupov, výsledkov a dopadov), ktoré umožňujú monitorovať realizáciu programu, priorit cez jednotlivé opatrenia a nadväzne hodnotiť jeho výkonnosť vo väzbe na definované ciele. Všetky ukazovatele pre potreby monitorovania na úrovni opatrení sú definované tak, aby umožnili agregáciu v rámci ukazovateľov z úrovne opatrení na úroveň priority a programu.

Pre OP KaHR boli pôvodne určené finančné prostriedky z ERDF vo výške 772 mil. EUR. V roku 2010 bola však táto suma navýšená o 5 mil. EUR z dôvodu realokácie z Operačného programu Informatizácia spoločnosti (ďalej len „OP IS“) do Opatrenia 1.3 OP KaHR; celkový objem alokovaných finančných prostriedkov z ERDF pre OP KaHR tak dosiahol hodnotu **777 mil. EUR**.

K danej sume ERDF zdrojov predstavuje povinné spolufinancovanie sumu z národných verejných zdrojov vo výške 137 mil. EUR. Celková alokácia na OP KaHR zo zdrojov EÚ a národných verejných zdrojov) tak dosiahla výšku 914 mil. EUR.

Dňa 16.05.2012 na rokovaní vlády SR bolo prijaté uznesenie vlády SR č. 191 k návrhu realokácie finančných prostriedkov v rámci OP NSRR na roky 2007 – 2013 na financovanie opatrení na podporu riešenia nezamestnanosti mladých ľudí a zintenzívnenie podpory MSP. Za týmto účelom bol schválený návrh na realokáciu finančných prostriedkov celkovo z 3 OP, z toho z dvoch OP bolo do OP KaHR realokovaných 225 mil. EUR. K navýšeniu finančných prostriedkov došlo v rámci Prioritnej osi 1 o 175 mil. EUR a v rámci Prioritnej osi 3 o 50 mil. EUR. Revízia OP KaHR bola schválená Rozhodnutím EK č. C(2012) 7070 dňa 04.10.2012, na základe ktorej predstavuje celkový objem alokovaných finančných prostriedkov z ERDF pre OP KaHR na **968,25 mil. EUR**. Za účelom aktuálnosti posúdenia stavu OP KaHR a prijatia relevantných záverov je v hodnotiacej správe uvádzaná alokácia 968,250 mil. EUR v znení Programového manuálu k OP KaHR, verzia 03.12. Celková alokácia z ERDF zdrojov a národných verejných zdrojov predstavuje pre OP KaHR spolu po realokácii sumu 1 139 mil. EUR.

3. Stav implementácie OP KaHR

3.1 Finančný pokrok

Tabuľka č. 1: Zmluvne viazané projekty k 30.06.2012 (po realokácii)

PRIORITA /OPATRENIE	ALOKÁCIA 2007 – 2013			ZMLUVNE VIAZANÉ PROJEKTY			
	ERDF	ŠR	SPOLU NFP	ERDF	ŠR	SPOLU NFP	POMER VIAZANOSTI K ALOKÁCI V %
Priorita 1	579 927 375	97 951 285	677 878 660	331 301 470,22	54 010 729,20	385 312 199,42	56,84 %
Opatrenie 1.1	414 963 841	73 228 913	488 192 754	208 937 991,79	36 871 410,48	245 809 402,27	50,35 %
Podopatrenie 1.1.1							
Podopatrenie 1.1.2							
Podopatrenie 1.1.3							
Opatrenie 1.2	74 610 274	8 777 679	83 387 953	74 498 066,6	8 692 481,02	83 190 547,69	100,00 %
Opatrenie 1.3	90 353 260	15 944 693	106 297 953	47 865 411,66	8 446 837,70	56 312 249,36	52,97 %
Priorita 2	168 836 400	26 412 977	195 249 377	121 823 919,42	21 498 338,71	143 322 258,13	73,40 %
Opatrenie 2.1	111 347 807	19 649 613	130 997 420	96 895 276,03	17 099 166,35	113 994 442,38	87,00 %
Opatrenie 2.2	57 488 593	6 763 364	64 251 957	24 928 643,39	4 399 172,36	29 327 815,75	45,64 %
Priorita 3	189 180 000	33 384 706	222 564 706	114 505 645,06	20 206 878,54	134 712 523,60	60,52 %
Opatrenie 3.1	166 019 983	29 297 644	195 317 627	91 345 628,76	16 119 816,84	107 465 445,60	55,02 %
Opatrenie 3.2	23 160 017	4 087 062	27 247 079	23 160 016,30	4 087 061,70	27 247 078,00	100,00 %
Priorita 4	30 306 225	5 348 158	35 654 383	19 926 048,41	3 503 352,27	23 429 400,68	66,00 %
Opatrenie 4.1	30 306 225	5 248 158	35 654 383	19 926 048,41	3 503 352,27	23 429 400,68	66,00 %
SPOLU	968 250 000	163 097 126	1 131 347 126	587 557 083,11	99 219 298,72	686 776 381,83	60,70 %

Zdroj: Výročná správa o vykonávaní OP KaHR za rok 2011, interné podklady MH SR, jún 2012

Analýza finančného pokroku plnenia OP KaHR k 30.06.2012 sa zameriava na posúdenie implementácie programu nielen z pohľadu čerpania finančných prostriedkov schválených dopytovo-orientovaných projektov, národných projektov ako aj projektov technickej pomoci v rámci jednotlivých prioritných osí, ale aj na posúdenie implementácie prostredníctvom čerpania zmluvne viazaných projektov, ktorý je považovaný za dôležitý faktor pri hodnotení finančného pokroku OP KaHR.

Z predchádzajúcej tabuľky vyplýva, že k 30.06.2012 bolo zmluvne viazaných 60,70 % alokovaných zdrojov, z toho najvyššiu mieru viazanosti majú Opatrenie 1.2 vo výške 100%, ktoré je zamerané na revitalizáciu a modernizáciu priemyselných a podnikateľských lokalít, budovanie zelených a hnedých parkov, a Opatrenie 3.2 vo výške 100 %, ktoré je implementované prostredníctvom národného projektu so zameraním na rozvoj informačných služieb cestovného ruchu, prezentáciu regiónov a Slovenska.

Najnižšiu mieru zmluvnej viazanosti v porovnaní k alokácii finančných prostriedkov dosahuje Opatrenie 2.2 (podpora budovania a modernizácie verejného osvetlenia pre mestá a obce a poskytovanie poradenstva v oblasti energetiky pre verejný sektor), v percentuálnom vyjadrení 45,64 % alokovaných zdrojov. Pri ostatných opatreniach sa miera zmluvnej viazanosti pohybuje v rozmedzí od 50 % do 90 %. Na základe uvedených skutočností konštatujeme, že zmluvná viazanosť alokácie je primeraná a existuje predpoklad na úplné vyčerpanie finančných prostriedkov alokovaných na roky 2007-2013.

Tabuľka č. 2: Celkový stav implementácie k 30.06.2012 (po realokácii)

PRIORITA /OPATRENIE	ALOKÁCIA 2007 – 2013			ČERPANIE ES	ČERPANIE ŠR	ČERPANIE NFP	POMER ČERPANIA NFP K ALOKÁCII V %
	ES	ŠR	NFP				
Priorita 1	579 927 375	97 951 285	677 878 660	185 979 233	31 014 938	216 994 171	32,01 %
Opatrenie 1.1	414 963 841	73 228 913	488 192 754	116 273 194	20 518 963	136 792 157	30,02 %
Podopatrenie 1.1.1							
Podopatrenie 1.1.2							
Podopatrenie 1.1.3							
Opatrenie 1.2	74 610 274	8 777 679	83 387 953	29 880 291	3 467 805	33 348 096	39,99 %
Opatrenie 1.3	90 353 260	15 944 693	106 297 953	31 539 062	5 565 717	37 104 779	34,91 %
Priorita 2	168 836 400	26 412 977	195 249 377	56 086 526	9 202 732	65 289 258	33,44 %
Opatrenie 2.1	111 347 807	19 649 613	130 997 420	46 697 831	7 534 998	50 232 829	38,35 %
Opatrenie 2.2	57 488 593	6 763 364	64 251 957	13 388 695	1 667 733	15 056 429	23,43 %
Priorita 3	189 180 000	33 384 706	222 564 706	84 271 685	14 871 970	99 143 655	44,55 %
Opatrenie 3.1	166 019 983	29 297 644	195 317 627	73 625 203	12 993 179	86 618 382	44,35 %
Opatrenie 3.2	23 160 017	4 087 062	27 247 079	10 646 481	1 878 791	12 525 273	45,97 %
Priorita 4	30 306 225	5 348 158	35 654 383	10 246 406	1 803 000	12 049 406	33,80 %
Opatrenie 4.1	30 306 225	5 248 158	35 654 383	10 246 406	1 803 000	12 049 406	33,80 %
SPOLU	968 250 000	163 097 126	1 131 347 126	336 583 850	56 892 640	393 476 490	34,78 %

Zdroj: ITMS k 30.06.2012

Celková úroveň čerpania k 30.06.2012 je na úrovni 34,78 % alokovaných zdrojov. Najvyššiu mieru čerpania vo výške 44,55 % vykazuje Prioritná os 3 so zameraním na cestovný ruch, z toho Opatrenie 3.1 so zameraním na podporu podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu vykazuje hodnotu 44,35 % a Opatrenie 3.2 (národný projekt so zameraním na rozvoj informačných služieb cestovného ruchu, prezentácie regiónov a Slovenska) vykazuje hodnotu 45,97 %. Naopak, najnižšiu mieru čerpania vykazuje Opatrenie 2.2 (podpora budovania a modernizácie verejného osvetlenia pre mestá a obce a poskytovanie poradenstva v oblasti energetiky pre verejný sektor), v percentuálnom vyjadrení 23,43 %. Ostatné prioritné osi a opatrenia vykazujú približne rovnakú mieru čerpania, ktorá sa pohybuje v rozmedzí od 30 % do 50 %.

Z hľadiska efektívnejšieho vyčerpania celej alokácie boli RO navrhnuté dve realokácie, a to v rámci Prioritnej osi č.1 Inovácie a rast konkurencieschopnosti, konkrétne z Opatrenia 1.2 Podpora spoločných služieb pre podnikateľov do Opatrenia 1.1 Inovácie a technologické transfery v sume 35 428 065,00 EUR a v rámci Prioritnej osi č.2 Energetika, konkrétne z Opatrenia 2.2 Budovanie a modernizácia verejného osvetlenia pre mestá a obce a poskytovanie

poradenstva v oblasti energetiky do Opatrenia 2.1 Zvyšovanie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike v sume 4 414 841,14 EUR.

Na základe uvedených skutočností môžeme konštatovať, že čerpanie finančných prostriedkov je dostatočné a že systém implementácie OP KaHR je schopný pružne reagovať na meniace sa potreby a absorpčnú kapacitu cieľových skupín. Je veľmi dôležité vykonávať pravidelné revízie finančných prostriedkov tak, aby došlo k čo najefektívnejšiemu vyčerpaniu finančných prostriedkov. Vzhľadom na krátkosť času, ktorý zostáva do konca programového obdobia 2007 – 2013, a s tým spojené riziko nevyčerpania alokácie v plnej výške, odporúčame využiť aj ďalšie nástroje kontrahovania a čerpania (napr. národné projekty, formy návratnej pomoci), ktoré dokážu lepšie absorbovať alokované zdroje než ad hoc vyhlasované výzvy na predkladanie projektov.

3.2 Fyzický pokrok

Analýza fyzického pokroku implementácie OP KaHR je rozdelená do troch častí. V časti 3.2.1 Vývoj naplňania hodnôt merateľných ukazovateľov je uvedený prehľad naplňania hodnôt merateľných ukazovateľov OP a merateľných ukazovateľov jednotlivých prioritných osí, vrátane percenta plnenia k cieľovým hodnotám a k stavu zmluvného naplnenia. Časť 3.2.2 Formálne hodnotenie plnenia merateľných ukazovateľov hodnotí formálny stav hodnôt merateľných ukazovateľov s poukázaním na matematické a iné nepresnosti. Časť 3.2.3 Analýza plnenia cieľov OP na základe merateľných ukazovateľov analyzuje nastavenie merateľných ukazovateľov vzhľadom na ciele OP a posudzuje plnenie cieľov na základe zmluvne viazaných ako aj skutočne dosiahnutých hodnôt merateľných ukazovateľov.

3.2.1 Vývoj naplňania hodnôt merateľných ukazovateľov

Tabuľka č. 3: Hodnoty kontextových merateľných ukazovateľov:

Názov kontextového merateľného ukazovateľa	Merná jednotka	Východisko	Cieľ	Dosiah. stav	Dosiah. stav	Dosiah. stav	Dosiah. stav	Dosiah. stav	Plánov. stav	Plánov. stav	Plánov. stav	Plánov. stav
		2004, 2005	2013	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Reálny rast HDP	%	6,4	4,3	10,4	6,4	-5,1	4,1	3,3	1,1	2,1	3,6	3,7
Priemerný rast zamestnanosti podľa VZPS	%	1	0,7	2	3,2	-2,8	-2,0	1,5	-0,3	0,4	0,6	0,8
Tvorba hrubého fixného kapitálu (reálny rast)	%	11,5	2,6	N/A	1,8	-19,9	12,4	5,7	3,0	0,6	3,0	2,7
Energetická náročnosť ekonomiky	kgoe/1000 €	854,3	663,43	532,93	517,89	496,57	509,02	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Podiel obnoviteľných zdrojov na hrubej spotrebe	%	14,4	19	8,2	8,4	10,4	9,8	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Súhrnný index inovatívnosti (EIS)	poradie	0,17	0,21	22	22	21	23	22	N/A	N/A	N/A	N/A
MSP realizujúci vlastné inovácie (% z	%	15,7	18,6	15,7	15,7	18,4	23,2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Názov kontextového merateľného ukazovateľa	Merná jednotka	Východisko	Cieľ	Dosiah. stav	Dosiah. stav	Dosiah. stav	Dosiah. stav	Dosiah. stav	Plánov. stav	Plánov. stav	Plánov. stav	Plánov. stav
		2004, 2005	2013	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
celkového počtu)												
Celkové investície do rizikového kapitálu	% z HDP	0,006	0,018	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Export high-tech technologických výrobkov (podiel na celkovom exporte)	%	3,4	6,2	5,43	4,67	5,51	6,16	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Počet turistov celkovo (ubytovaných návštevníkov)	počet v tis.	1498	1710	1685	1767	1298	1327	1460	N/A	N/A	N/A	N/A
Saldo zahraničného cestovného ruchu	mil. EUR	375	559,62	356,1	306,7	170,4	214,0	177,9	N/A	N/A	N/A	N/A

Zdroj: www.statistics.sk, Výbor pre makroekonomické prognózy, MF SR – Prognózy vybraných indikátorov vývoja ekonomiky SR, Program stability Slovenskej republiky na roky 2012 až 2015, Eopean Innovation Scoreboard pre Súhrnný index inovatívnosti, Eurostat, návrh VS NSRR za rok 2011

Tabuľka č. 4: Merateľné ukazovatele OP KaHR

Názov merateľného ukazovateľa	Merná jednotka	Cieľová hodnota	Dosiah. hodnota	Dosiah. hodnota	Dosiah. hodnota	Dosiah. hodnota	Dosiah. hodnota	Dosiah. hodnota	Plán zo zmlúv (ukončené projekty a projekty v realizácii)	% naplnenia k 30.6.2012	% naplnenia k plánu zo zmlúv
		2015	2007	2008	2009	2010	2011	30.6.2012			
Počet vytvorených nových pracovných miest	počet	14 200	0	0	19	402	1 137	1 330	6 963	9,37	49,04
Počet novovytvorených pracovných miest obsadených mužmi	počet	9 820	0	0	9	141	671	785	N/A ¹	7,99	N/A
Počet novovytvorených pracovných miest obsadených ženami	počet	4 380	0	0	10	116	466	545	N/A	12,44	N/A
Počet vytvorených pracovných miest pre znevýhodnené skupiny v dôsledku realizácie projektu	počet	180	0	0	0	13	62	64	364	35,56	202,22
Počet podporených projektov	počet	1 910	0	0	332	694	745	747	747	39,11	39,11
Počet podporených projektov na pomoc malým a stredným podnikom	počet	1 790	0	0	306	527	594	594	594	33,18	33,18

¹ Ukazovatele počtu novovytvorených pracovných miest v členení na mužov a ženy sú zmluvne viazané len pri niektorých projektoch. V ostatných prípadoch monitorujú RO a SORO tieto ukazovatele aj bez zmluvnej viazanosti. Toto platí aj pre všetky nižšie uvedené ukazovatele novovytvorených pracovných miest v členení na mužov a ženy na úrovni OP aj prioritných osí.

Názov merateľného ukazovateľa	Merná jednotka	Cieľová hodnota	Dosiah. hodnota	Dosiah. hodnota	Dosiah. hodnota	Dosiah. hodnota	Dosiah. hodnota	Dosiah. hodnota	Plán zo zmlúv (ukončené projekty a projekty v realizácii)	% naplnenia k 30.6.2012	% naplnenia k plánu zo zmlúv
		2015	2007	2008	2009	2010	2011	30.6.2012			
Počet vytvorených nových pracovných miest v MSP v dôsledku realizácie podporených projektov	počet	11 860	0	0	19	402	1 080	1 080	6 607	9,11	55,71
Počet vytvorených nových pracovných miest v MSP v dôsledku realizácie podporených projektov (muži)	počet	8 485	0	0	Nebolo sledované	Nebolo sledované	637	637	N/A	7,51	N/A
Počet vytvorených nových pracovných miest v MSP v dôsledku realizácie podporených projektov (ženy)	počet	3 375	0	0	Nebolo sledované	Nebolo sledované	443	443	N/A	13,13	N/A
Súkromné investície do realizovaných projektov	mil. EUR	400	0	0	293,9	478,2	228,7	291,7	528,1	72,93	132,03
Nárast pridanej hodnoty	%	105,8	0	0	0	0	103,5	103,5	103,5	97,83	97,83
Nárast tržieb	%	109,6	0	0	76,9	132,1	119,7	119,7	119,7	109,22	109,22
Prírastok kapacity pre výrobu energie z obnoviteľných zdrojov	MW	75	0	0	4,55	33,9	41,04	44,03	104,27	58,71	139,03
Počet projektov podporujúcich obchod, podnikanie a nové technológie	počet	1 485	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0,00	0,00
Počet novovytvorených pracovných miest cielene pre MRK	počet	100	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0,00	0,00

Zdroj: Výročná správa o vykonávaní OP KaHR za rok 2011, RO pre OP KaHR (dosiahnutá hodnota k 30.06.2012)

Tabuľka č. 5: Merateľné ukazovatele Prioritnej osi č.1: Inovácie a rast konkurencieschopnosti

Názov merateľného ukazovateľa	Merná jednotka	Cieľová hodnota	Dosiah. hodnota	Dosiah. hodnota	Dosiah. hodnota	Dosiah. hodnota	Dosiah. hodnota	Dosiah. hodnota	Plán zo zmlúv (ukončené projekty a projekty v realizácii)	% naplnenia k 30.6.2012	% naplnenia k plánu zo zmlúv
		2015	2007	2008	2009	2010	2011	30.6.2012			
Počet vytvorených nových pracovných miest	počet	9 850	0	0	0	251	757	945	5 895	9,59	59,85
Počet novovytvorených pracovných miest obsadených mužmi	počet	7 590	0	0	0	72	504	618	N/A	8,14	N/A
Počet novovytvorených pracovných miest obsadených ženami	počet	2 275	0	0	0	34	253	332	N/A	14,59	N/A

Názov merateľného ukazovateľa	Merná jednotka	Cieľová hodnota	Dosiah. hodnota	Dosiah. hodnota	Dosiah. hodnota	Dosiah. hodnota	Dosiah. hodnota	Dosiah. hodnota	Plán zo zmlúv (ukončené projekty a projekty v realizácii)	% naplnenia k 30.6.2012	% naplnenia k plánu zo zmlúv
		2015	2007	2008	2009	2010	2011	30.6.2012			
Počet novovytvorených pracovných miest vo V/V	počet	150	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0,00	0,00
Počet vytvorených pracovných miest pre znevýhodnené skupiny v dôsledku realizácie projektu	počet	101	0	0	0	13	50	52	334	51,49	330,69
Počet podporených projektov	počet	1 390	0	0	239	424	448	451	451	32,45	32,45
Počet podporených projektov na pomoc malým a stredným podnikom	počet	1 290	0	0	217	378	419	419	419	32,48	32,48
Počet vytvorených nových pracovných miest v MSP v dôsledku realizácie podporených projektov	počet	7 550	0	0	0	251	700	700	5 576	9,27	73,85
Počet vytvorených nových pracovných miest v MSP v dôsledku realizácie podporených projektov (muži)	počet	6 290	0	0	Nebolo sledované	Nebolo sledované	470	470	N/A	7,47	N/A
Počet vytvorených nových pracovných miest v MSP v dôsledku realizácie podporených projektov (ženy)	počet	1 275	0	0	Nebolo sledované	Nebolo sledované	230	230	N/A	18,04	N
Súkromné investície do realizovaných projektov	mil. EUR	240	0	0	84,3	256,6	109,8	172,8	277,7	72,00	115,71
Nárast pridanej hodnoty v podporených podnikoch	%	105,8	0	0	0	0	104,58	104,58	104,58	98,85	98,85
Nárast tržieb	%	109,6	0	0	75,8	130,9	120,36	120,36	120,36	109,82	109,82
Počet podporených projektov na podporu výskumu, vývoja a inovácií	počet	300	0	0	1	26	20	20	20	6,67	6,67
Počet podporených nových podnikov	počet	250	0	0	106	96	89	89	89	35,60	35,60
Počet projektov podporujúcich obchod, podnikanie a nové technológie	počet	1 390	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0,00	0,00
Počet novovytvorených prac. miest cielene pre MRK	počet	100	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0,00	0,00

Zdroj: Výročná správa o vykonávaní OP KaHR za rok 2011, RO pre OP KaHR (dosiahnutá hodnota k 30.06.2012)

Tabuľka č. 6: Merateľné ukazovatele Prioritnej osi č.2: Energetika

Názov merateľného ukazovateľa	Merná jednotka	Cieľová hodnota	Dosiah. hodnota	Dosiah. hodnota	Dosiah. hodnota	Dosiah. hodnota	Dosiah. hodnota	Dosiah. hodnota	Plán zo zmlúv (ukončené projekty a proj. v realizácii)	% naplnenia k 30.6.2012	% naplnenia k plánu zo zmlúv
		2015	2007	2008	2009	2010	2011	30.6.2012			
Počet vytvorených nových prac. miest	počet	400	0	0	0	8	40	45	168	11,25	42,00
Počet novovytvorených pracovných miest obsadených mužmi	počet	350	0	0	0	5	26	26	N/A	7,43	N/A
Počet novovytvorených pracovných miest obsadených ženami	počet	50	0	0	0	3	14	14	N/A	28,00	N/A
Počet vytvorených pracovných miest pre znevýhodnené skupiny v dôsledku realizácie projektu	počet	20	0	0	0	0	4	4	15	20,00	75,00
Počet podporených projektov	počet	200	0	0	42	178	212	212	212	106,00	106,00
Počet podporených projektov na pomoc malým a stredným podnikom	počet	180	0	0	39	58	89	89	89	49,44	49,44
Počet vytvorených nových pracovných miest v MSP v dôsledku realizácie podporených projektov	počet	360	0	0	0	8	40	40	131	11,11	36,39
Počet vytvorených nových pracovných miest v MSP v dôsledku realizácie podporených projektov (muži)	počet	315	0	0	0	5	26	26	N/A	8,25	N/A
Počet vytvorených nových pracovných miest v MSP v dôsledku realizácie podporených projektov (ženy)	počet	45	0	0	0	3	14	14	N/A	31,11	N/A
Súkromné investície do realiz. projektov	mil. EUR	75	0	0	80,2	79,6	41,9	41,9	132,8	55,87	177,07
Nárast pridanej hodnoty v podporených podnikoch	%	105,8	0	0	0	0	81,91	81,91	81,91	77,42	77,42
Nárast tržieb	%	109,6	0	0	74,5	134,9	105,62	105,62	105,62	96,37	96,37
Počet podporených projektov zameraných na OZE	počet	110	0	0	1	38	65	65	65	59,09	59,09
Prírastok kapacity pre výrobu energie z obnoviteľných zdrojov	MW	75	0	0	4,55	33,9	41,04	44,03	104,28	58,71	139,04
Úspory energie získané realizáciou podporených projektov	TJ/rok	1 800	0	0	0	233	7,82	7,82	750,13	0,43	41,67
Počet projektov podporujúcich obchod, podnikanie a nové technológie	počet	95	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0,00	0,00

Zdroj: Výročná správa o vykonávaní OP KaHR za rok 2011, RO pre OP KaHR (dosiahnutá hodnota k 30.06.2012)

Tabuľka č. 7: Merateľné ukazovatele Prioritnej osi č.3: Cestovný ruch

Názov merateľného ukazovateľa	Merná jednotka	Cieľová hodnota	Dosiah. hodnota	Dosiah. hodnota	Dosiah. hodnota	Dosiah. hodnota	Dosiah. hodnota	Dosiah. hodnota	Plán zo zmlúv (ukončené projekty a projekty v realizácii)	% naplnenia k 30.6.2012	% naplnenia k plánu zo zmlúv
		2015	2007	2008	2009	2010	2011	30.6.2012			
Počet vytvorených nových pracovných miest	počet	3 950	0	0	19	143	340	340	900	8,61	22,78
Počet novovytvorených pracovných miest obsadených mužmi	počet	1 880	0	0	9	64	141	141	N/A	7,50	N/A
Počet novovytvorených pracovných miest obsadených ženami	počet	2 055	0	0	10	79	199	199	N/A	9,68	N/A
Počet vytvorených pracovných miest pre znevýhodnené skupiny v dôsledku realizácie projektu	počet	59	0	0	0	0	8	8	15	13,56	25,42
Počet podporených projektov	počet	320	0	0	51	92	87	86	87	26,88	27,19
Počet podporených projektov na pomoc malým a stredným podnikom	počet	320	0	0	50	91	86	86	86	26,88	26,88
Počet vytvorených nových pracovných miest v MSP v dôsledku realizácie podporených projektov	počet	3 950	0	0	19	143	340	340	900	8,61	22,78
Počet vytvorených nových pracovných miest v MSP v dôsledku realizácie podporených projektov (muži)	počet	1 880	0	0	9	64	141	141	N/A	7,50	N/A
Počet vytvorených nových pracovných miest v MSP v dôsledku realizácie podporených projektov (ženy)	počet	2 055	0	0	10	79	199	199	N/A	9,68	N/A
Súkromné investície do realizovaných projektov	mil. EUR	85	0	0	129,3	142,0	77,0	77	117,6	90,59	138,35
Nárast pridanej hodnoty v podporených podnikoch	%	105,8	0	0	0	0	105,71	105,71	105,71	99,91	99,91
Nárast tržieb	%	109,6	0	0	0	0	115,41	115,41	115,41	105,30	105,30

Zdroj: Výročná správa o vykonávaní OP KaHR za rok 2011, RO pre OP KaHR (dosiahnutá hodnota k 30.06.2012)

Tabuľka č. 8: Merateľné ukazovatele Prioritnej osi č.4: Technická pomoc

Názov merateľného ukazovateľa	Merná jedn.	Cieľová hodnota	Dosiah. hodnota	Dosiah. hodnota	Dosiah. hodnota	Dosiah. hodnota	Dosiah. hodnota	Dosiah. hodnota	% naplnenia k 30.6.2012
		2015	2007	2008	2009	2010	2011	30.6.2012	
Počet zadministrovaných žiadostí na RO/SORO v rámci TP	počet	160	0	7	33	48	59	64	40,00
Počet vydaných publikácií na informovanie verejnosti	počet	8	0	1	1	2	2	2	25,00
Počet zamestnancov, ktorých platy sú hrazené z TP	počet	200	0	58	214	179	150	147	73,50

Zdroj: PM OP KaHR verzia 3.12, Výročná správa o vykonávaní OP KaHR za rok 2008 –dosiahnutá hodnota za rok 2008, RO – hodnoty za ostatné roky

3.2.2 Formálne hodnotenie plnenia merateľných ukazovateľov

Kontextové merateľné ukazovatele

Merateľný ukazovateľ „Súhrnný index inovatívnosti (SII)“ je agregáciou 24 merateľných ukazovateľov (založených na makroekonomických údajoch), ktorý vypovedá o inovatívnej výkonnosti štátu. Merateľnou jednotkou SII je koeficient s hodnotou od najnižšej možnej výkonnosti s hodnotou 0 po najvyššiu možnú výkonnosť s hodnotou 1.

SR vykazovala v roku 2007 hodnotu 0,295 a v roku 2011 hodnotu 0,305, teda sa inovatívnosť zvýšila.² Okrem určenia výkonnosti spomínaným koeficientom sa často uvádza poradie štátov v rámci EÚ-27. V roku 2011 bola SR na 22. mieste spomedzi EÚ-27.³

OP KaHR definuje inovatívnu výkonnosť prostredníctvom koeficientu. NSRR definuje inovatívnu výkonnosť pomocou poradia, pričom vychádza z hodnoty poradia 22 v roku 2005 a plánuje dosiahnuť hodnotu 18 v roku 2013.

OP KaHR a NSRR sú teda v danom bode nekompatibilné a zároveň v OP KaHR je uvedená chybná merná jednotka (poradie), keďže plánované a cieľové hodnoty sú určené ako čísla v intervale od 0 do 1. K chybe došlo predovšetkým v tom, že hodnota poradia bola transformovaná na hodnotu koeficientu. Následne sa zdalo byť nelogické, že cieľová hodnota bola nižšia ako počiatková. Pokiaľ ide o koeficient, cieľová hodnota má byť vyššia ako počiatková, v prípade poradia znamená nižšia číselná hodnota pozitívny vývoj.

Znenie merateľného ukazovateľa „Počet turistov celkovo“ nie je adekvátne vo vzťahu k nastaveným hodnotám. Ide len o zahraničných turistov (pozri VS NSRR 2010, ktorá bola v čase prípravy hodnotiacej správy, oficiálne publikovaná ako najnovšia VS NSRR). Podľa štatistík sú počty celkových ubytovaných turistov v hodnote okolo 3 300 tis.

Merateľné ukazovatele Operačného programu KaHR

Pokles hodnoty merateľného ukazovateľa „Súkromné investície do realizovaných projektov“ bol spôsobený zmenou vo vyčíslení ukazovateľa, nakoľko v minulých obdobiach predstavoval sumu vlastných oprávnených výdavkov z uzatvorených zmlúv o poskytnutí NFP. V súčasnosti sa suma vykazuje ako celkový objem vlastných čerpaných zdrojov zo žiadostí o platbu za projekty v realizácii a ukončené projekty (MP CKO č. 9) Pokles hodnoty merateľného ukazovateľa „Nárast tržieb“ oproti predchádzajúcemu obdobiu je zapríčinený skutočnosťou, že za minulé obdobie bola reprezentatívnosť

² Innovation Union Scoreboard 2011

³ Výročná správa OP KaHR 2011

údaja ovplyvnená užšou vzorkou projektov, teda projektov rok po ich realizácii, ktorým vznikla povinnosť predložiť následnú monitorovaciu správu. Merateľné ukazovatele „Počet projektov podporujúcich obchod, podnikanie a nové technológie“ a „Počet novovytvorených pracovných miest cielene pre MRK“ neboli vo VS OP KaHR za rok 2011 sledované.

Merateľné ukazovatele Prioritnej osi č. 1

Pokles hodnoty merateľného ukazovateľa „Súkromné investície do realizovaných projektov“ bol spôsobený zmenou vo vyčíslení ukazovateľa, nakoľko v minulých obdobiach predstavoval sumu vlastných oprávnených výdavkov z uzatvorených zmlúv o poskytnutí NFP. V súčasnosti sa suma vykazuje ako celkový objem vlastných čerpaných zdrojov zo žiadostí o platbu za projekty v realizácii a ukončené projekty (MP CKO č. 9). Pokles hodnoty merateľného ukazovateľa „Počet podporených projektov na podporu výskumu, vývoja a inovácií“ je zapríčinený mimoriadnym ukončením niektorých projektov, a to zo strany SORO, alebo prijímateľa.

Súčet hodnôt merateľných ukazovateľov „Počet vytvorených nových pracovných miest obsadených mužmi, resp. ženami“ nedáva hodnotu uvedenú v merateľnom ukazovateli „Počet vytvorených nových pracovných miest“. V cieľovej hodnote je celkový údaj správny, k matematickej odchýlke došlo pri rozdelení na mužov a ženy. V dosiahnutej hodnote za rok 2010 a k 30.6.2012 sú správne hodnoty pre mužov a ženy, nesprávny je súčet.

Rozdelenie ukazovateľa „Počet novovytvorených pracovných miest“ podľa rodovej rovnosti bolo povinnosťou iba vo vzťahu k horizontálnej priorite Trvalo udržateľný rozvoj, resp. tam kde sa k tomu prijímateľ zmluvne zaviazal. Z uvedeného dôvodu RO nevedel všetky novovytvorené pracovné miesta rozdeliť podľa rodovej rovnosti, aj napriek tomu, že na úrovni OP, resp. prioritných osí toto rozdelenie v jeho aktualizácii zapracoval do OP KaHR. V ďalšom období sa predmetné rozdelenie v rámci vyhlásených výziev už od žiadateľov/prijímateľov vyžadovalo.

Súčet hodnôt merateľných ukazovateľov „Počet vytvorených nových pracovných miest v MSP pre mužov a ženy“ nedáva hodnotu uvedenú v ukazovateli „Počet vytvorených nových pracovných miest v MSP“. V cieľovej hodnote je celkový údaj správny, k matematickej odchýlke došlo pri rozdelení na mužov a ženy.

V prípade merateľného ukazovateľa „Nárast tržieb“ oproti predchádzajúcemu obdobiu ide o pokles percentuálnej hodnoty údaju, čo je zapríčinené skutočnosťou, že za minulé obdobie bola reprezentatívnosť údaja ovplyvnená užšou vzorkou projektov, teda projektov rok po ich realizácii, ktorým vznikla povinnosť predložiť následnú monitorovaciu správu.

Merateľné ukazovatele „Počet novovytvorených pracovných miest vo výskume a vývoji“, „Počet projektov podporujúcich obchod, podnikanie a nové technológie“ a „Počet novovytvorených pracovných miest cielene pre MRK“ neboli vo výročných správach OP KaHR ku konca roku 2011 sledované.

Merateľné ukazovatele Prioritnej osi č. 2

Súčet hodnôt merateľných ukazovateľov „Počet vytvorených nových pracovných miest obsadených mužmi, resp. ženami“ nedáva hodnotu uvedenú v ukazovateli „Počet novovytvorených pracovných miest“. V dosiahnutej hodnote k 30.6.2012 sú správne hodnoty pre mužov a ženy, nesprávny je súčet.

Pokles hodnoty merateľného ukazovateľa „Súkromné investície do realizovaných projektov“ bol spôsobený zmenou vo vyčíslení ukazovateľa, nakoľko v minulých obdobiach predstavoval sumu vlastných oprávnených výdavkov z uzatvorených zmlúv o poskytnutí NFP. V súčasnosti sa suma vykazuje ako celkový objem vlastných čerpaných zdrojov zo žiadostí o platbu za projekty v realizácii a ukončené projekty (MP CKO č. 9). Merateľné ukazovatele „Počet podporených projektov zameraných na obnoviteľné zdroje energie“, „Prírastok kapacity pre výrobu energie z obnoviteľných zdrojov“, „Úspory energie získané realizáciou podporených projektov“ neboli vo výročných správach OP KaHR ku koncu roka 2011 sledované.

Prudký pokles hodnoty merateľného ukazovateľa „Úspory energie získané realizáciou podporených projektov“ oproti roku 2010 je z dôvodu odlišného vykazovania, ako aj z dôvodu mimoriadne ukončených projektov. V zmysle aktualizovaného MP CKO č. 9 sú od roku 2011 vykazované hodnoty merateľných ukazovateľov len z ukončených projektov, kým v predchádzajúcom období to boli hodnoty merateľných ukazovateľov z ukončených projektov a zároveň z projektov v realizácii.

Hodnoty tohto merateľného ukazovateľa navrhujeme sledovať nie na ročnej báze, ale ako kumulatívne hodnoty, nakoľko cieľová hodnota je nastavená ako celková úspora za celé programové obdobie.

Ukazovateľ „Počet projektov podporujúcich obchod, podnikanie a nové technológie“ nebol vo VS OP KaHR ku koncu roka 2011 sledovaný.

V prípade merateľného ukazovateľa „Nárast tržieb“ oproti predchádzajúcemu obdobiu ide o pokles percentuálnej hodnoty údaju, čo je však zapríčinené skutočnosťou, že za minulé obdobie bola reprezentatívnosť údaja ovplyvnená užšou vzorkou projektov, teda projektov rok po ich realizácii, ktorým vznikla povinnosť predložiť následnú monitorovaciu správu

Merateľné ukazovatele Prioritnej osi č. 3

Súčet hodnôt merateľných ukazovateľov „Počet vytvorených nových pracovných miest obsadených mužmi, resp. ženami“ nedáva hodnotu uvedenú v ukazovateli „Počet vytvorených nových pracovných miest“. V cieľovej hodnote je celkový údaj správny, k matematickej odchýlke došlo pri rozdelení na mužov a ženy.

Pokles hodnoty merateľného ukazovateľa „Počet podporených projektov na pomoc malým a stredným podnikom“ bol spôsobený z dôvodu odstúpených (mimoriadne ukončených) projektov.

Pokles hodnoty merateľného ukazovateľa „Súkromné investície do realizovaných projektov“ bol spôsobený zmenou vo vyčíslení ukazovateľa, nakoľko v minulých obdobiach predstavoval sumu vlastných oprávnených výdavkov z uzatvorených zmlúv o poskytnutí NFP. V súčasnosti sa suma vykazuje ako celkový objem vlastných čerpaných zdrojov zo žiadostí o platbu za projekty v realizácii a ukončené projekty (MP CKO č. 9). Súčet hodnôt merateľných ukazovateľov „Počet vytvorených nových pracovných miest v MSP pre mužov a ženy“ nedáva hodnotu uvedenú v ukazovateli „Počet vytvorených nových pracovných miest v MSP“. V cieľovej hodnote je celkový údaj správny, k matematickej odchýlke došlo pri rozdelení na mužov a ženy.

Merateľné ukazovatele Prioritnej osi č. 4

Hodnoty merateľného ukazovateľa „Počet zamestnancov, ktorých platy sú hrazené z technickej pomoci“ medziročne klesajú. Tento vývoj nie je dobrý, nakoľko objem práce administratívnych kapacít RO a SORO sa zvyšuje a je vysoké riziko, že bude dochádzať k pracovnému preťaženiu pracovníkov a tým aj zvyšovaniu možnosti chýb ako aj k nedodržaniu predpísaných termínov v rámci implementácie.

3.2.3 Analýza plnenia cieľov OP na základe merateľných ukazovateľov

Globálnym cieľom OP KaHR je „Zabezpečenie trvalo udržateľného hospodárskeho rastu a zamestnanosti“. Pokrok pri jeho dosahovaní je sledovaný prostredníctvom 15-tich merateľných ukazovateľov na úrovni OP. K ich napĺňaniu prispievajú merateľné ukazovatele na úrovni prioritných osí, opatrení a projektov, ktoré na seba logicky nadväzujú a tak údaje získané na najnižšej úrovni môžu dať obraz plnenia výsledkov na všetkých úrovniach OP KaHR. Všetky ukazovatele na úrovni OP sú relevantné voči globálnemu cieľu OP KaHR.

Prvá časť globálneho cieľa – trvalo udržateľný hospodársky rast – je monitorovaná prostredníctvom siedmich merateľných ukazovateľov. Ukazovatele „Počet podporených projektov“ a „Počet podporených projektov na pomoc malým a stredným podnikom“ sa pravdepodobne nepodari naplniť na 100 %, avšak aj keď k 30.6.2012 bolo zmluvne viazaných 60,7 % celkovej alokácie, ale hodnoty týchto ukazovateľov dosiahli iba 39,11 %, resp. 33,18 % plánovanej hodnoty, realizáciou projektov prostredníctvom iniciatívy JEREMIE sa k plánovanej hodnote podarí reálnejšie priblížiť. Ukazovateľ „Počet projektov podporujúcich obchod, podnikanie a nové technológie“ nebol k 30.06.2012 sledovaný, avšak v zmysle požiadavky EK bol zaradený medzi hlavné merateľné ukazovatele OP KaHR a bude vyhodnocovaný v nasledujúcich výročných správach o vykonávaní tohto programu. Ukazovateľ „Súkromné investície do realizovaných projektov“ bude pravdepodobne vysoko prekročený, keďže k 30.06.2012 bol zmluvne viazaný na 132,3 % plánovanej hodnoty. Ukazovatele „Nárast tržieb“ a „Nárast pridanej hodnoty“ podporených podnikov sa menia každý rok. Percento ich naplnenia nesúvisí s počtom zrealizovaných projektov, nakoľko predmetom sledovania je ich nárast pri ukončených projektoch, čo vzhľadom na ich dopadový charakter môže byť ovplyvnené externými

faktormi. Podľa doterajšieho vývoja je pravdepodobné, že plánované hodnoty budú dosiahnuté. Prínos programu k trvalo udržateľnému hospodárskemu rastu je meraný aj ukazovateľom „Prírastok kapacity pre výrobu energie z obnoviteľných zdrojov“, pri ktorom zmluvne viazané projekty predpokladajú jeho naplnenie na 139 % cieľovej hodnoty.

Ďalších 8 ukazovateľov OP KaHR monitoruje vytváranie nových pracovných miest, čo zodpovedá druhej časti globálneho cieľa – zamestnanosti. Kľúčovým ukazovateľom je „Počet vytvorených nových pracovných miest“, ktorý k 30.06.2012 pri zmluvne viazaných 60,7 % celkovej alokácie predpokladá v zmluvne viazaných projektoch dosiahnutie 49,04 % plánovanej hodnoty. Vzhľadom na úpravu stratégie OP KaHR z júna 2012 smerujúcu aj k vytváraniu nových pracovných miest na úrovni výsledkového ukazovateľa na úrovni projektov, bude posilnené napĺňanie tohto merateľného ukazovateľa v aktuálnych vyhlasovaných výzvach. V zmysle prijatej iniciatívy predsedu EK budú miesta prioritne vytvárané pre dlhodobu nezamestnaných mladých ľudí. O niečo vyššie naplnenie sľubuje ukazovateľ „Počet vytvorených nových pracovných miest v MSP“ v dôsledku realizácie podporených projektov, ktorý by mal podľa zmluvne viazaných projektov k 30.06.2012 dosiahnuť 55,71 % plánovanej hodnoty. Vysoko prekročený bude pravdepodobne ukazovateľ „Počet vytvorených pracovných miest pre znevýhodnené skupiny v dôsledku realizácie projektu“, ktorý bol k 30.06.2012 zmluvne viazaný na 202,22 % plánovanej hodnoty. Ukazovateľ „Počet novovytvorených pracovných miest cielene pre MRK“ nebol k 30.06.2012 sledovaný, nakoľko bol dodatočne zaradený medzi ukazovatele OP KaHR v súvislosti s výzvou zameranou na podporu MRK v rámci Lokálnych stratégií komplexného prístupu. O zaradení tohto ukazovateľa sa uvažovalo už pri prehodnotení samotnej stratégie komplexného prístupu, merateľný ukazovateľ bol zaradený medzi monitorované údaje práve s realizáciou výzvy v rámci opatrenia 1.1 a vytváraním pracovných miest so zreteľom na MRK. Dosiahnutie plánovaných hodnôt ostatných štyroch merateľných ukazovateľov zameraných na sledovanie vytvárania nových pracovných miest podľa rodovej rovnosti vychádza z celkového počtu novovytvorených pracovných miest, resp. tých, ktoré sú vytvárané priamo v MSP. Prijímatelia sa v dôsledku zmluvného záväzku snažia naplniť zmluvne viazanú hodnotu a tak prispieť k zachovaniu rodovej rovnosti, avšak je dôležité na prvom mieste obsadiť novovytvorené pracovné miesto čo najschopnejším žiadateľom. Celkovo je možné skonštatovať, že aj napriek ambiciózne nastaveným plánovaným hodnotám merateľných ukazovateľov nových pracovných miest je možné správnym nastavením podmienok vyhlásených výziev dospieť k ich naplneniu. V tejto súvislosti je namieste uviesť, že plánované hodnoty ukazovateľov sú indikatívne, ich reálne naplnenie súvisí s predloženými projektmi a aktivitami, na ktoré sú ciele zamerané a ktoré musia reflektovať stratégiu a napĺňanie stanovených cieľov pre OP vychádzajúcu z aktuálnych potrieb trhu.

Cieľom **prioritnej osi č. 1** je „Zvýšenie konkurencieschopnosti podnikov a služieb najmä prostredníctvom inovácií“. Na úrovni prioritnej osi 1 je stanovených spolu 17 merateľných ukazovateľov, ktoré by mali merať plnenie stanoveného cieľa. Až 9 ukazovateľov je však zameraných na vytvorené pracovné miesta, čo nie je primárnym cieľom prioritnej osi 1, ale ide predovšetkým o ukazovatele globálneho cieľa a cieľov meraných prostredníctvom stanovených merateľných ukazovateľov HP RP, HP MRK a HP TUR. Uvedené okrem iného vyplynulo z úpravy stratégie OP KaHR, ktorá má aktuálne prispievať k vytváraniu nových pracovných miest aj prostredníctvom inovácií priamym rozšírením výroby ako aj zmenenou metodikou na národnej úrovni vrátane požiadaviek koordinátorov relevantnej HP. Takéto vytvorenie pracovného miesta je podporené prostredníctvom bodového zvýhodnenia odborného hodnotenia v rámci stanovených podmienok konkrétnej výzvy. Ďalších 5 ukazovateľov monitoruje počty podporených projektov, resp. podnikov. Tento typ merateľných ukazovateľov má však len obmedzenú vypovedaciu hodnotu o príspevku intervencií k plneniu stanoveného cieľa. Podobne aj merateľný ukazovateľ „Výška súkromných investícií do podporených projektov“ nemeria priamo zvýšenie konkurencieschopnosti podnikov a služieb. Zvyšné 2 merateľné ukazovatele sú ekonomického charakteru, pričom sledujú nárast tržieb a pridanej hodnoty v podporených podnikoch. Ukazovatele „Nárast tržieb“ a „Nárast pridanej hodnoty v podporených podnikoch“ sú popri implementácii projektov ovplyvňované aj množstvom iných faktorov ako napr. vývoj cien vstupných surovín, dopyt po danom type produktu alebo služby, konkurencia v danom sektore a pod., takže tiež merajú stanovený cieľ (konkurencieschopnosť podnikov a služieb) len čiastočne.

Na úrovni opatrení prioritnej osi č. 1 sú monitorované iba vybrané merateľné ukazovatele z úrovne prioritnej osi, a teda nie sú tam žiadne doplňujúce merateľné ukazovatele. Je preto možné konštatovať, že plnenie cieľov opatrenia 1.1 (Rast konkurencieschopnosti podnikov cez transfer inovácií a technológií), opatrenia 1.2 (Zlepšovanie podmienok pre rozvoj podnikania a posilnenie kontaktov medzi MSP) a opatrenia 1.3 (Zvyšovanie inovatívnosti v podnikoch) je podobne ako plnenie cieľa prioritnej osi č. 1 sledované len čiastočne.

Pre vysvetlenie je potrebné uviesť, že aktuálny systém merateľných ukazovateľov OP KaHR bol vytvorený v zmysle metodiky EK a CKO a podlieha schvaľovaniu EK v rámci tvorby a revízií programu. Reálne plnenie ukazovateľov sa vyhodnocuje vo výročných správach o vykonávaní OP KaHR, ktoré taktiež schvaľuje EK. Podľa Working Document No. 7 Reporting on Core Indicators for the European Regional Development Fund and the Cohesion Fund sa sledujú hlavné „core“ ukazovatele, ktoré majú výpovednú schopnosť pre EK. Tieto ukazovatele sú agregovateľné na úroveň členských štátov. Povinnosťou RO bolo zaradiť tieto ukazovatele na úroveň OP ako aj prioritných osí. Z tohto dôvodu merajú ukazovatele na úrovni prioritných osí aj opatrení špecifické ciele len čiastočne. Toto vysvetlenie sa vzťahuje aj na ostatné prioritné osi analyzované v ďalšom texte.

Cieľom **prioritnej osi č. 2** je „Zvyšovanie energetickej efektívnosti a zvýšenie využitia OZE“. Na úrovni prioritnej osi 2 je stanovených spolu 16 merateľných ukazovateľov, z ktorých 14 je identických ako pri prioritnej osi 1: 7 ukazovateľov je zameraných na vytvorené pracovné miesta, 4 ukazovatele monitorujú počty podporených projektov, 1 ukazovateľ sleduje výšku súkromných investícií do podporených projektov a 2 ukazovatele nárast tržieb a pridanej hodnoty v podporených podnikoch. Rovnako ako pri prioritnej osi 1 je možné konštatovať, že ide o ukazovatele, ktoré nemajú dostatočnú vypovedaciu hodnotu o zvyšovaní energetickej efektívnosti a zvyšovaní využitia OZE.

Ďalšie 2 merateľné ukazovatele sú však vysoko relevantné voči špecifickému cieľu prioritnej osi 2. Ukazovateľ „Prírastok kapacity pre výrobu energie z obnoviteľných zdrojov“, ktorý k 30.06.2012 dosiahol 59 % cieľovej hodnoty a zmluvne viazané projekty predpokladajú jeho naplnenie na 139 % cieľovej hodnoty, potvrdzuje uspokojivé plnenie cieľa prioritnej osi 2 a tiež špecifického cieľa opatrenia 2.1 „Zvýšenie energetickej efektívnosti primárnych energetických zdrojov a zvýšenie podielu spotreby OZE na celkovej spotrebe energie“. Ako je vysvetlené v kapitole 3.2.2, ukazovateľ „Úspory energie získané realizáciou podporených projektov“ nie je správne nastavený z hľadiska určenia cieľovej hodnoty, ale logicky je správne nastavený na meranie cieľov prioritnej osi 2 a opatrenia 2.1.

Cieľom opatrenia 2.2 je „Zlepšenie technického stavu verejného osvetlenia a zvýšenie informovanosti o efektívnom využívaní energie“. Väčšina ukazovateľov na úrovni opatrenia 2.2 je zameraných na zvýšenie informovanosti o efektívnom využívaní energie, ktoré sa realizuje prostredníctvom jedného národného projektu. Zlepšenie technického stavu verejného osvetlenia meria na úrovni opatrenia 2.2 iba ukazovateľ „Počet podporených projektov“. Implementácia opatrenia 2.2 tiež prispieva k plneniu ukazovateľa „Úspory energie získané realizáciou podporených projektov“ aj napriek tomu, že tento ukazovateľ nie je v Programovom manuáli v rámci opatrenia 2.2 uvedený.

Cieľom **prioritnej osi č. 3** je „Rast konkurencieschopnosti a výkonnosti cestovného ruchu“. Na úrovni prioritnej osi je stanovených spolu 12 merateľných ukazovateľov, pričom všetky sú rovnaké ako pri prioritnej osi 1 a 2: 7 ukazovateľov je zameraných na vytvorené pracovné miesta, 2 ukazovatele monitorujú počty podporených projektov, 1 ukazovateľ sleduje výšku súkromných investícií do podporených projektov a 2 ukazovatele nárast tržieb a pridanej hodnoty v podporených podnikoch. Rovnako ako pri prioritnej osi 1 a 2 je možné konštatovať, že ide o ukazovatele, ktoré majú obmedzenú vypovedaciu hodnotu o raste konkurencieschopnosti a výkonnosti cestovného ruchu.

Napĺňanie cieľa opatrenia 3.1, „Zlepšenie poskytovaných služieb cestovného ruchu prostredníctvom služieb s vyššou pridanou hodnotou“, je sledované iba prostredníctvom dvoch ukazovateľov počtu podporených projektov a jedného ukazovateľa výšky súkromných investícií do podporených projektov. Tieto ukazovatele vypovedajú o službách cestovného ruchu s vyššou pridanou hodnotou len obmedzene.

Opatrenie 3.2 má za cieľ „Zlepšenie úrovne prezentácie Slovenska, dobudovanie jednotného informačného systému cestovného ruchu“. Je implementované prostredníctvom jedného národného

projektu. Na úrovni opatrenia sú sledované 3 merateľné ukazovatele: Počet prezentácií v cestovnom ruchu na medzinárodných domácich a zahraničných veľtrhoch a výstavách, Počet vydaných informačných/odborných publikácií a Počet návštevníkov informačného systému NUTIS. Všetky 3 ukazovatele sú relevantné voči špecifickému cieľu opatrenia 3.2.

Prioritná os č. 4 Technická pomoc je implementovaná prostredníctvom opatrenia 4.1 Technická pomoc. Prioritná os č. 4 má cieľ zhodný s cieľom opatrenia 4.1, a to „Príprava, implementácia a monitorovanie OP KaHR“. Na úrovni prioritnej osi aj na úrovni opatrenia sú monitorované 3 merateľné ukazovatele, konkrétne: „Počet zadministrovaných žiadostí na RO/SORO v rámci TP“, „Počet vydaných publikácií na informovanie verejnosti“ a „Počet zamestnancov, ktorých platy sú hradené z TP“. Všetky 3 ukazovatele sú relevantné voči špecifickému cieľu opatrenia 4.1. Stav ich naplňania k 30.06.2012 predstavoval 40 %, 25 % a 73,5 % stanovených cieľových hodnôt. Problematickým je predovšetkým ukazovateľ „Počet zamestnancov, ktorých platy sú hradené z TP“, ktorý v roku 2009 prekročil plánovanú hodnotu a odvtedy má klesajúcu tendenciu. Jeho nedostatočné naplnenie môže ohroziť nielen plnenie cieľa opatrenia 4.1, ale aj plynulosť a bezproblémovosť implementácie celého OP KaHR.

Záver

Globálny cieľ OP KaHR je na základe dosiahnutých a zmluvne viazaných plánovaných hodnôt merateľných ukazovateľov k 30.06.2012 naplňaný uspokojivo. Aj napriek tomu, že ukazovatele počtu podporených projektov pravdepodobne nebudú naplnené, ostatné merateľné ukazovatele zamerané na trvalo udržateľný hospodársky rast a zamestnanosť by mali byť na konci programového obdobia dosiahnuté a v niektorých prípadoch aj výrazne prekročené.

Plnenie cieľov prioritných osí č. 1, 2 a 3 a ich opatrení je možné zhodnotiť prostredníctvom stanovených merateľných ukazovateľov iba v obmedzenej miere, nakoľko väčšina ukazovateľov na úrovni prioritných osí a opatrení je nastavených najmä na sledovanie globálneho cieľa a cieľov horizontálnych priorít. Ich vypovedacia hodnota o dosahovaní špecifických cieľov prioritných osí 1, 2 a 3 a ich opatrení je limitovaná tým, že ide o „core“ ukazovatele, ktoré bol RO v zmysle metodiky EK povinný prevziať na úroveň OP a jednotlivých prioritných osí. Pre budúce intervencie je preto vhodné popri „core“ ukazovateľoch a ukazovateľoch horizontálnych priorít stanoviť na nižších úrovniach programu (najmä na úrovni prioritných osí a opatrení) aj ďalšie ukazovatele, ktoré budú presnejšie zamerané na sledovanie plnenia špecifických cieľov.

3.2.4 Horizontálne priority

V programovom období 2007 – 2013 definuje NSRR štyri horizontálne priority (ďalej len „HP“), ktoré komplementárnym spôsobom vplyvajú na jeho ciele. HP sú svojím charakterom a vplyvmi prierezovými témami všetkých priorít OP a sú rešpektované pri každom projekte/skupine projektov bez ohľadu na podporovanú tému alebo územie. V rámci NSRR boli určené štyri HP:

- Informačná spoločnosť (ďalej len „HP IS“),
- Marginalizované rómske komunity (ďalej len „HP MRK“),
- Rovnosť príležitostí (ďalej len HP RP“) a
- Trvalo udržateľný rozvoj (ďalej len „HP TUR“).

Zmyslom každej z HP je zabezpečiť dosiahnutie pre ňu definovaného cieľa, ktorý sa týka viacerých priorít NSRR. Nemôže byť teda zabezpečený len prostredníctvom jedného OP, ale vyžaduje si koordinovaný prístup pretínajúci viaceré špecifické priority, resp. projekty. OP KaHR podporuje naplnenie horizontálnych cieľov prostredníctvom merateľných ukazovateľov, ktoré sú uvedené priamo vo formulároch žiadostí o NFP; podľa daných merateľných ukazovateľov sa posudzuje vplyv projektu/programu na naplnenie cieľov HP.

Pri analýze HP vychádzali hodnotitelia z dokumentov opisujúcich systém koordinácie a implementácie jednotlivých HP (ďalej len „SKI“, na základe ktorých sa identifikovali relevantné

prioritné osi operačného programu a merateľné ukazovatele, ktoré prispievajú k plneniu jednotlivých horizontálnych priorít.

Horizontálna priorita Informačná spoločnosť

Vedomostná spoločnosť je definovaná štvoruholníkom vzdelávania, výskumu, inovácií a informatizácie. Hlavným cieľom HP IS je podpora vyššej efektívnosti, transparentnosti a kvality implementácie priorít NSRR v dôsledku zavádzania a využívania prostriedkov IKT. Špecifické ciele HP IS sú zamerané na tri oblasti:

- informačná gramotnosť,
- efektívna elektronizácia verejnej správy a
- široká dostupnosť internetu.

Tabuľka č. 9: Súbor merateľných ukazovateľov za HP IS na úrovni OP KaHR

PO	Názov merateľného ukazovateľa	Typ merateľného ukazovateľa	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Cieľová hodnota	Skutočne dosiahnutá hodnota
1	Počet podporených podnikateľských inkubátorov zameraných na inovácie v oblasti IKT	výsledok	počet	0	1	0
2	Počet nových/ modernizovaných systémov monitorovania a/alebo riadenia	výsledok	počet	0	70	2
3	Počet zariadení cestovného ruchu napojených na elektronický rezervačný systém	výsledok	počet	0	70	0

Zdroj: ITMS

Na základe podielu čerpanej sumy (2 223 685,05 EUR) na zmluvne viazané projekty OP KaHR (8 886 216,95 EUR), ktorý predstavuje 25,02 %, vyplýva, že OP KaHR prispieva k plneniu cieľov HP IS, avšak nepriamou formou – ide o čiastkové aktivity projektov ako napríklad softvérové alebo hardvérové vybavenie, ktoré bolo súčasťou nákupu inovatívnych výrobných, prípadne výskumno-vývojových technologických zariadení, či pri budovaní rezervačných systémov pri stavbe alebo rekonštrukcií zariadení cestovného ruchu.

Horizontálna priorita Marginalizované rómske komunity

Hlavným cieľom HP MRK je zvýšenie zamestnanosti a vzdelanostnej úrovne príslušníkov MRK a zlepšenie ich životných podmienok.

Tabuľka č. 10: Súbor merateľných ukazovateľov za HP MRK na úrovni OP KaHR

PO	Názov merateľného ukazovateľa	Typ merateľného ukazovateľa	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Cieľová hodnota	Skutočne dosiahnutá hodnota
1,2,3	Počet vytvorených pracovných miest cielene pre MRK	výsledok	počet	0	120	18
1,2,3	Počet vytvorených a udržiavaných pracovných miest cielene pre MRK	dopad	počet	0	120	1

Zdroj: ITMS

OP KaHR vo všeobecnosti môže prispievať k dosahovaniu hlavného cieľa HP MRK – zvýšenie zamestnanosti príslušníkov MRK prostredníctvom naplňovania špecifického cieľa vytváraním nových pracovných miest pre MRK. V rámci OP KaHR neboli implementované dopytovo-orientované projekty s priamym príspevkom k HP MRK, a to z dôvodu, že OP KaHR sa prioritne zameriava na

podporu rozvoj inovácií, priemyslu, energetiky a cestovného ruchu a v rámci jeho prioritných osí nie sú určené opatrenia, ktoré by priamo súviseli alebo boli zamerané na problematiku zamestnávania MRK.

Dňa 30.09.2011 bola RO vyhlásená výzva z OP KaHR v rámci Podopatrenia 1.1.1 Podpora zavádzania inovácií a technologických transferov, s relevanciou k Lokálnym stratégiám komplexného prístupu (ďalej len „LSKxP“), kód výzvy KaHR-111SP/LSKxP-1101 s celkovou alokáciou 14 000 000 EUR (ERDF), pričom celá alokácia je vyčlenená z OP KaHR výhradne na podporu zamestnávania MRK v zmysle uzavretej Zmluvy o vzájomnej spolupráci a koordinácii pri napĺňaní HP MRK medzi Úradom splnomocnenca vlády pre Rómske komunity (ďalej len „ÚSVRK“) a MH SR. Dňa 21.12.2011 bolo hodnotiacou a výberovou komisiou LSKxP schválených 79 žiadostí na doplnenie projektových zámerov k schválenej žiadosti o poskytnutie podpory LSKxP, v rámci týchto žiadostí bolo schválených 137 projektových zámerov jednotlivých podnikateľských subjektov a celkový plánovaný počet vytvorených pracovných miest cielene pre príslušníkov MRK za tieto projekty je 584 pracovných miest.

OP KaHR v rámci sledovaného obdobia prispieva k napĺňaniu HP MRK prostredníctvom projektov s nepriamou podporou HP MRK. Do konca roka 2011 bolo v rámci programu zmluvne viazaných 71 projektov s príspevkom k HP MRK s celkovou výškou zmluvne viazaných prostriedkov (EÚ zdroje) 85 033 211,96 EUR. V rámci 71 projektov s príspevkom k HP MRK (projekty s nepriamou podporou HP MRK) zmluvne viazaných v OP KaHR bolo do konca roka 2011 vytvorených celkom 18 pracovných miest pre príslušníkov MRK.

Hlavnou prekážkou zamestnateľnosti marginalizovaných rómskych komunít (cieľ bol 120 pracovných miest a výsledok je len 18 pracovných miest, aj z toho sa udržalo len jedno), je nedostatočná úroveň ich zručností a vzdelania (väčšina projektov je zameraná na inovácie, zvyšovanie energetickej efektívnosti a zavádzania vyspelých technológií, čo neumožňuje zamestnávať túto skupinu práve kvôli ich vzdelanostnej úrovni).

Rozhodujúci vplyv na plnenie tohto ukazovateľa môže mať skutočnosť, že niektoré projekty sú ešte len v štádiu realizácie, to znamená, že plnenie tohto ukazovateľa sa prejaví až v neskoršom období. Ďalší vplyv na plnenie merateľného ukazovateľa – počet vytvorených pracovných miest cielene pre MRK sa môže dosiahnuť prostredníctvom implementácie a realizácie komplexného prístupu v rámci Podopatrenia 1.1.1 OP KaHR s relevanciou k LSKxP.

Horizontálna priorita Rovnosť príležitostí

Hlavným cieľom HP RP je zabezpečiť rovnosť príležitostí pre všetkých, a predchádzať tak všetkým formám diskriminácie pri realizácii projektov z OP KaHR.

Tabuľka č. 11: Súbor merateľných ukazovateľov za HP RP na úrovni OP KaHR

PO	Názov merateľného ukazovateľa	Typ merateľného ukazovateľa	Merná jednotka	Počiatková hodnota	Cieľová hodnota	Skutočne dosiahnutá hodnota
1,2,3	Počet novovytvorených pracovných miest obsadených ženami	dopad	počet	0	4 000	466
1,2,3	Počet novovytvorených pracovných miest obsadených mužmi	dopad	počet	0	9 000	671
1,2,3	Počet vytvorených pracovných miest pre znevýhodnené skupiny v dôsledku realizácie projektu	dopad	počet	0	150	62

Zdroj: ITMS

OP KaHR prispieva k napĺňaniu cieľov HP RP prostredníctvom merateľných ukazovateľov na úrovni projektu, ktorých agregáciou sa dosahujú cieľové hodnoty merateľných ukazovateľov programu. Napríklad cieľová hodnota ukazovateľa *počet novovytvorených pracovných miest obsadených ženami* (4000 pracovných miest) bola k 30.06.2012 naplnená v percentuálnom vyjadrení na 11,65 %, čo zodpovedá 466 pracovným miestam. Cieľová hodnota ukazovateľa *počet vytvorených pracovných miest pre znevýhodnené skupiny v dôsledku realizácie projektu (150 pracovných miest)* bola naplnená na 41,33 %, čo zodpovedá vytvoreniu 62 pracovných miest.

K 30.06.2012 bolo celkovo zmluvne viazaných 742 projektov, z toho 395 projektov vykazovalo prispievanie k HP RP, t.j. 53,23 % projektov prispieva k napĺňaniu cieľov HP RP v celkovom objeme finančných prostriedkov 354 040 908,04 EUR. Na základe uvedených skutočností môžeme konštatovať, že OP KaHR prispieva k napĺňaniu cieľa HP RP.

Horizontálna priorita Trvalo udržateľný rozvoj

Hlavným cieľom HP TUR je zabezpečenie environmentálnej, ekonomickej a sociálnej udržateľnosti ekonomického rastu. Špecifické ciele HP TUR sú zamerané na tri oblasti:

- zvýšenie ekonomickej prosperity,
- zvýšenie kvality životného prostredia, sociálna solidarita a inklúzia a
- vyrovnaný regionálny rozvoj.

Z uvedených hlavných a špecifických cieľov vyplýva vzájomná väzba medzi cieľmi HP TUR a OP KaHR, predovšetkým v oblasti zvyšovanie energetickej efektívnosti, aj z toho dôvodu, že MH SR ako ústredný orgán štátnej správy pre energetiku horizontálne zabezpečuje koordináciu v oblasti podpory energie, zodpovedá za energetickú politiku a úzko spolupracuje s koordinátorom HP TUR. Ďalšia prepojenosť je na úrovni špecifických cieľov PO 1 Inovácie a rast konkurencieschopnosti a PO 3 Cestovný ruch a špecifického cieľa HP TUR – zvyšovanie ekonomickej prosperity, a to hlavne v oblasti posilnenia konkurencieschopnosti a efektívnosti ekonomiky SR, zvyšovania úrovne výskumu a vývoja, čo vedie k zvyšovaniu zavádzania inovatívnych foriem v podnikoch, v posilnení celkového ekonomického, sociálneho a kultúrneho potenciálu regiónov a to najmä prostredníctvom vytvárania nových pracovných miest.

Tabuľka č. 12: Súbor merateľných ukazovateľov za HP TUR na úrovni OP KaHR

PO	Názov merateľného ukazovateľa	Typ merateľ. ukaz.	Merná jedn.	Počiatoč. hodnota	Cieľová hodnota	Zmluvne viazaná hodnota	Skutočne dosiahnutá hodnota
1	Počet vytvorených nových pracovných miest	Výstup	Počet	0	9 000	5 895	757
1	Počet inovovaných výrobných postupov	Výsledok	Počet	0	500	595	261
1	Počet patentových prihlášok	Výsledok	Počet	0	50	19	0
2	Počet vytvorených nových pracovných miest	Výstup	Počet	0	400	168	40
2	Ročné úspory energie realizovaním projektu/ úspora energie	Výsledok	GJ/rok	0	1800x10 ³	750 132	7 822,77
2	Počet vymenených svietidiel	Výsledok	Počet	0	20 000	12 737	1 808
2	Zvýšenie inštalovaného výkonu zariadenia využívajúceho OZE	Výstup	MW	0	75	104,27	41,04
2	Zateplená plocha	Výstup	m ²	0	45 000	140 815	47 442,8
3	Počet vytvorených nových pracovných miest	Výsledok	počet	0	3 600	900	340

Zdroj: ITMS

Na základe zmluvne viazaných projektov a skutočného plnenia merateľných ukazovateľov za HP TUR na úrovni OP KaHR môžeme konštatovať, že operačný program prispieva k napĺňaniu špecifických cieľov HP TUR nasledovne:

Prioritná os 1 OP KaHR prispieva k cieľu 1 HP TUR „Zvýšenie ekonomickej prosperity“ vytváraním nových pracovných miest (k 30.06.2012 predstavovali zmluvne viazané projekty 65,50 % cieľovej hodnoty), inovovaním výrobných postupov (zmluvne viazané projekty k 30.06.2012 prekročili cieľovú hodnotu) a podávaním patentových prihlášok (38 % cieľovej hodnoty).

Prioritná os 2 OP KaHR prispieva k cieľu 1 HP TUR „Zvýšenie ekonomickej prosperity“ vytváraním nových pracovných miest (k 30.06.2012 predstavovali zmluvne viazané projekty 42 % cieľovej hodnoty), úsporou energií, vymieňaním svietidiel (63,69 % cieľovej hodnoty), zvyšovaním inštalovaného výkonu zariadenia využívajúceho OZE (zmluvne viazané projekty k 30.06.2012 prekročili cieľovú hodnotu) a zatepľovaním (zmluvne viazané projekty k 30.06.2012 prekročili cieľovú hodnotu trojnásobne). Posledné tri menované merateľné ukazovatele majú vplyv aj na životné prostredie a teda prispievajú aj k cieľu 2 HP TUR „zvýšenie kvality životného prostredia, sociálna solidarita a inklúzia“.

Prioritná os 3 OP KaHR prispieva k cieľu 1 HP TUR „Zvýšenie ekonomickej prosperity“ vytváraním nových pracovných miest (k 30.06.2012 predstavovali zmluvne viazané projekty 25 % cieľovej hodnoty).

Všetky prioritné osi OP KaHR zároveň prispievajú aj k cieľu 3 HP TUR „vyrovnaný regionálny rozvoj“.

3.3 Analýza vyhlásených výziev

Tabuľka č. 13: Stav vyhlásených výziev k 30.06.2012

PO/ Opat renia	Kód výzvy	Dátum		Alokácia na výzvu v EUR	Alokácia z OP KaHR	Prijaté žiadosti		Schválené žiadosti		Prijaté / alokácia na výzvu	Veľké podniky opráv. žiadateľ
		Vyhláseni a výzvy	Ukončenia výzvy		ERDF + ŠR	Počet	Výška žiadaného príspevku v EUR (ŠF + SR)	Počet	Výška schváleného príspevku v EUR		
PO 1					677 878 660	2 068	1 426 773 192,20	529	412 343 833,87		
1.1	KaHR-11JER-1101	24.6.2011	29.6.2011	31 764 706,00	488 102 754	1	31 764 706,00	1	31 764 706,00	100 %	nie
1.1.1	KaHR-111SP-0801	31.3.2008	4.7.2008	49 790 878,31		308	250 045 362,66	32	47 092 632,80	502 %	áno
	KaHR-111SP-0902	3.8.2009	2.12.2009	124 905 887,00		169	204 934 234,39	77	101 979 354,86	164 %	áno
	KaHR-111SP-1001	25.1.2010	11.5.2010	39 000 000,00		157	130 604 612,91	40	29 975 264,41	335 %	áno
	KaHR-111DM-0801	14.7.2008	17.10.2008	33 193 918,87		205	26 995 367,42	87	11 886 992,71	82 %	nie
	KaHR-111DM-0901	15.6.2009	14.9.2009	25 000 000,00		165	46 161 431,80	74	24 623 852,14	185 %	nie
	KaHR-111SP/ LSKxP-1101	30.9.2011	29.2.2012	16 470 588,00		105	54 251 884,17			329 %	áno
	KaHR-111SP-1101	16.12.2011	19.3.2012	44 000 000,00		349	251 708 383,59			572 %	nie
1.1.2	DOP2008-SIP001	28.8.2008	28.11.2008	9 958 175,66		220	16 515 079,25	108	9 921 776,32	166 %	nie
1.1.3	KaHR-113DM-0801	12.3.2008	13.6.2008	8 298 479,72		41	3 749 556,80	28	2 213 401,20	45 %	áno
	KaHR-113DM-0901	25.5.2009	24.8.2009	4 000 000,00		52	4 755 070,70	30	2 511 504,23	119 %	áno
	KaHR-113DM-1201	24.2.2012	28.5.2012	3 000 000,00		54	1 911 593,87			64 %	nie
1.2	KaHR-12VS-0801	12.5.2008	17.10.2008	46 471 486,42	83 387 953	9	62 970 270,90	5	37 040 967,29	136 %	nie
	KaHR-12VS-0901	12.10.2009	22.2.2010	50 000 000,00		19	134 336 218,60	6	47 935 195,63	269 %	nie
1.3	KaHR-13SP-0801	19.12.2008	17.4.2009	82 984 797,19	106 297 953	46	42 556 437,56	21	18 155 301,02	51 %	áno
	KaHR-13DM-0901	3.9.2009	27.1.2010	15 000 000,00		17	3 645 204,77	4	1 106 481,00	24 %	nie
	KaHR-13SP-1001	26.4.2010	26.10.2011	51 226 064,00		150	134 573 658,81	15	10 842 286,26	263 %	áno
	KaHR-13JER-0902	21.10.2009	26.10.2009	35 294 118,00		1	35 294 118,00	1	35 294 118,00	100 %	nie
PO 2					195 249 377	1 212	447 385 288,28	219	157 785 600,01		
2.1	KaHR-21SP-0801	11.8.2008	16.1.2009	82 984 797,19	130 997 420	87	147 650 025,60	32	69 866 365,14	178 %	áno
	KaHR-21DM-0801	12.3.2008	13.6.2008	23 235 743,21		36	4 389 873,16	11	1 365 796,03	19 %	nie
	KaHR-21DM-0901	4.5.2009	3.8.2009	15 000 000,00		45	4 702 340,38	19	1 947 115,49	31 %	nie
	KaHR-21SP-0901	26.10.2009	22.3.2010	57 000 000,00		89	114 311 352,05	39	50 624 304,83	201 %	áno
2.2	KaHR-22VS-0801	16.9.2008	13.2.2009	23 235 743,21	64 251 957	400	63 021 502,53	117	23 082 018,52	271 %	nie
	KaHR-22VS-1001	15.3.2010	28.6.2010	17 634 856,00		554	102 410 194 56			581 %	nie
	KaHR-22NP-0901	1.7.2009	14.8.2009	10 900 000,00		1	10 900 000,00	1	10 900 000,00	100 %	nie
PO 3					222 564 706	581	849 113 021,75	105	171 578 749,35		

PO/ Opatrenia	Kód výzvy	Dátum		Alokácia na výzvu v EUR	Alokácia z OP KaHR ERDF + ŠR	Prijaté žiadosti		Schválené žiadosti		Prijaté / alokácia na výzvu	Veľké podniky opráv. žiadateľ
		Vyhlásení a výzvy	Ukončenia výzvy			Počet	Výška žiadaného príspevku v EUR (ŠF + SR)	Počet	Výška schváleného príspevku v EUR		
3.1	KaHR-31SP-0801	14.4.2008	18.7.2008	82 984 797,19	195 317 627	156	373 913 132,84	23	82 975 539,16	451 %	nie
	KaHR-31DM-0801	9.6.2008	12.9.2008	16 596 959,44		62	9 858 677,51	25	4 526 762,71	60 %	nie
	KaHR-31SP-0802	16.9.2008	13.2.2009	40 219 472,87		158	362 651 759,56	10	38 363 847,53	902 %	nie
	KaHR-31DM-0902	20.7.2009	19.10.2009	29 988 706,00		204	75 442 373,84	46	18 465 521,95	252 %	nie
	KaHR-31SP-1101	16.12.2011	23.7.2012	36 000 000,00		N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	nie
3.2	KaHR-32NP-0901	13.7.2009	31.7.2009	27 247 079,00	27 247 079	1	27 247 078,00	1	27 247 078,00	100 %	nie
PO 4					35 654 158	65	23 433 990,76	62	23 429 400,68	N/A	
4.1	VS (TP)	Priebežné predkladanie žiadostí o NFP			35 654 158	65	23 433 990,76	62	23 429 400,68	N/A	nie
SPOLU				1 133 387 253,28	1 131 347 126	3 926	2 746 705 492,99	915	765 137 583,91	242 %	

Zdroj: Výročná správa o vykonávaní OP KaHR za rok 2011, interné podklady MH SR

Od začiatku programového obdobia 2007-2013 k 30.06.2012 bolo vyhlásených 26 dopytovo-orientovaných výziev, ktoré boli zamerané predovšetkým na súkromný sektor, 2 písomné vyzvania na implementáciu Iniciatívy JEREMIE, 2 žiadatelia boli vyzvaní na predloženie národného projektu, v rámci Opatrenia 2.2 Budovanie a modernizácia verejného osvetlenia pre mestá a obce a poskytovanie poradenstva v oblasti energetiky pod názvom: „Podpora osvetly a poradenstva v rámci efektívneho využívania energie a využívania OZE, vrátane zvýšenia informovanosti širokej verejnosti“ a v rámci Opatrenia 3.2 Rozvoj informačných služieb cestovného ruchu, prezentácie regiónov a Slovenska pod názvom: „Podpora propagácie Slovenska ako destinácie cestovného ruchu“. Medzi uvedenými výzvami bolo v rámci PO 1 a PO 2 aj 10 výziev, kde mohli byť oprávnenými žiadateľmi aj veľké podniky.

V rámci vyhlásených výziev bolo od začiatku obdobia do 30.06.2012 predložených 3 926 žiadostí o NFP v celkovej požadovanej výške 2 746 705 492,99 EUR. Schválených bolo 915 žiadostí v celkovej výške 765 137 583,91 EUR.

Tabuľka č. 14: Dopyt žiadateľov po opatreniach (pomer alokovaných, požadovaných, schválených a zazmluvnených finančných prostriedkov OP KaHR v EUR) k 30.06.2012

	Opatrenie 1.1 (ERDF + ŠR)	Opatrenie 1.2 (ERDF + ŠR)	Opatrenie 1.3 (ERDF + ŠR)	Opatrenie 2.1 (ERDF + ŠR)	Opatrenie 2.2 (ERDF + ŠR)	Opatrenie 3.1 (ERDF + ŠR)
Alokácia na opatrenie	313 192 754	87 138 648	109 576 471	113 997 420	80 401 957	145 317 627
Prijaté žiadosti	1 021 485 689	197 306 489,50	206 069 419,14	271 053 591,19	176 331 697,09	821 865 943,75
Schválené žiadosti	261 969 484,67	84 976 162,92	65 398 186,28	123 803 581,49	33 982 018,52	144 331 671,35
Zmluvne viazané projekty	248 278 538,84	83 190 547,69	56 329 734,02	113 997 419,23	29 754 510,35	107 836 053,66
Prijaté žiadosti/ alokácia v %	326 %	226 %	188 %	238 %	219 %	566 %
Zmluvne viazané projekty/ alokácia v %	79 %	95 %	51 %	100 %	37 %	75 %

Zdroj: Výročná správa o vykonávaní OP KaHR za rok 2011, interné podklady MH SR

Najväčší dopyt bol zo strany žiadateľov zaznamenaný po opatreniach, ktoré sú zamerané na súkromný sektor. Platí to najmä pre opatrenie č. 1.1, 2.1 a 3.1, kde dopyt niekoľkonásobne prevyšoval celkový objem alokovaných prostriedkov. V rámci opatrenia 1.1 dosiahol pomer prijatých žiadostí o NFP a alokovaných zdrojov 326 %, pri opatrení 2.1 238 % a pri opatrení 3.1 566 %. Z tohto dôvodu došlo aj realokácii finančných prostriedkov z opatrenia 1.2 do opatrenia 1.1 a z opatrenia 2.2 do opatrenia 2.1.

4. Relevantnosť OP KaHR vzhľadom na aktuálnu situáciu

4.1 Aktuálna ekonomická situácia SR vzhľadom ku cieľom OP KaHR

V rámci konvergenzie SR ku krajinám EU15 bol stanovený strategický cieľ pre programové obdobie 2007 – 2013 nasledovne: „Výrazne zvýšiť do roku 2013 konkurencieschopnosť a výkonnosť regiónov a slovenskej ekonomiky a zamestnanosť pri rešpektovaní trvalo udržateľného rozvoja“.

V Správe „Analýza konvergenzie SR 2012“⁴, ktorú vypracoval odbor výskumu NBS v júli 2012, sú uvedené nasledovné hodnoty kontextových ukazovateľov konvergenzie:

Tabuľka č. 15: Ukazovatele reálnej konvergenzie

Ukazovatele reálnej konvergenzie (rok 2011)	SR	Európska únia	Eurozóna
Podiel HDP k EÚ (v PKS na osobu)	74,70 %	100,00 %	107,9 0%
Miera zamestnanosti	59,60 %	64,30 %	64,30 %
Rast produktivity práce (ESA 95)	1,50 %	1,40 %	1,20 %
Miera nezamestnanosti (VZPS)	13,50 %	9,70 %	10,20 %

Zdroj: Analýza konvergenzie SR 2012, NBS, júl 2012

Údaje vo vyššie uvedenej tabuľke ukazujú, že SR v troch zo štyroch ukazovateľov nedosahuje hodnoty Eurozóny. Jedine v rámci ukazovateľa, ktorý sleduje rast produktivity práce, vykazuje SR lepšie výsledky ako Eurozóna.

V rámci plnenia cieľov stratégie Európa 2020 sú vo vyššie uvedenej správe za SR uvádzané tieto hodnoty:

Tabuľka č. 16: Ukazovatele plnenia cieľov stratégie Európa 2020

Ukazovatele plnenia cieľov stratégie Európa 2020	SR Aktuálna hodnota	SR Cieľ	Eurozóna Aktuálna hodnota	Eurozóna Cieľ
Miera zamestnanosti (%)	65,1	72	68,5	75
Výdavky na vedu a výskum (% HDP)	0,63	1	2,06	3
Podiel obnoviteľných zdrojov energie na hrubej konečnej spotrebe (%)	9,8	14	12,4	20
Konečná energetická spotreba (zmena oproti priemeru za 2001 – 2005)	-1,6	-11	-8	-20

Zdroj: Analýza konvergenzie SR 2012, NBS, júl 2012

Vyššie uvedené hodnoty ukazujú, že ani aktuálne a ani cieľové údaje za SR nedosahujú hodnoty Eurozóny. Aktuálna hodnota ukazovateľa sledujúceho podiel obnoviteľných zdrojov za SR vykazuje oveľa nižšiu hodnotu ako je uvedené vo Výročnej správe NSRR za rok 2010 (VS NSRR 2011 v čase písania správy ešte nebola oficiálne zverejnená), kde je v roku 2009 uvádzaná hodnota 16,6, ktorá už prekračuje aktuálnu hodnotu v rámci Eurozóny.

Vo vyššie citovanej správe je tiež uvedené: „V pravidelnej správe Svetovej banky „Doing Business 2012“ sledujúcej podmienky podnikania kleslo Slovensko z pozície 43. krajiny sveta na 48. pozíciu. Medziročné zhoršenie postavenia sme mohli sledovať v 8 z 10 sledovaných oblastiach.“

„V hodnotení konkurencieschopnosti realizovanom Svetovým ekonomickým fórom sa Slovenská republika prepadla o 9 miest a skončila na 69. pozícii (zo 142 krajín). Pokračovalo aj zhoršovanie jej postavenia voči ostatným krajinám EÚ. Na nižšej priečke sú už iba Bulharsko (74. miesto), Rumunsko (77. miesto) a Grécko (90. miesto). Nedostatky sú najmä v oblasti fungovania verejných inštitúcií a nízkej miere inovácií.“

„Nedobré postavenie v oblasti inovácií súvisí najmä s nedostatočnou podporou zavádzania technologických inovácií prostredníctvom verejného obstarávania, slabou spoluprácou medzi vzdelávacími inštitúciami a podnikmi a nízkymi firemnými výdavkami na vedu a výskum. Podľa konkurenčného rebríčka Svetovej ročenky konkurencieschopnosti ekonomík (IMD, 2012) je SR na 47. mieste spomedzi 59 hodnotených krajín. Menej konkurencieschopnými krajinami EÚ sú iba Slovinsko, Rumunsko, Bulharsko a Grécko“.

Vyššie uvedené údaje potvrdzujú, že OP KaHR, ktorý je špeciálne zameraný na zvýšenie konkurencieschopnosti a podporu inovácií, má svoje opodstatnenie a je nevyhnutný aj v ďalšom programovom období 2014 – 2020 so zameraním na podporu súkromných investícií na inovácie. Svojim zameraním je priamo nasmerovaný na pozitívne ovplyvňovanie vyššie uvedených nepriaznivých údajov o stave konvergencie SR smerom ku krajinám EÚ-15.

4.2 Vplyv OP KaHR na znižovanie regionálnych rozdielov

Jedným z hlavných cieľov programového obdobia 2017 – 2013 je zvyšovať konkurencieschopnosť a výkonnosť regiónov. Tento cieľ je prenesený do všetkých OP. OP KaHR je zameraný aj na celkové zlepšenie ekonomiky regiónov SR (mimo Bratislavského kraja) prostredníctvom cielenej podpory. Trnavský, Trenčiansky a Nitriansky kraj majú alokovaných o 20 % menej finančných prostriedkov ako ostatné kraje. Pri poskytovaní štátnej pomoci je tiež z dôvodu vyrovnávania regionálnych disparít výška NFP pre Trnavský, Trenčiansky a Nitriansky kraj 40 % z celkovej výšky investície oproti 50 % pre ostatné kraje. Z nariadenia Komisie (ES) č. 800/2008 zo 6. augusta 2008 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné so spoločným trhom podľa článkov 87 a 88 zmluvy v platnom znení, vyplýva aj možnosť zvýšenia o 20 percentuálnych bodov v prípade pomoci poskytovanej malým podnikom a 10 percentuálnych bodov v prípade pomoci poskytovanej stredným podnikom. V rámci výberových kritérií sú zohľadnené regionálne disparity a tak je bodovo vyššie hodnotený projekt zo zaostalejšieho regiónu.

V rámci zmluvne viazaných projektov nie sú dočasne zahrnuté projekty Iniciatívy JEREMIE, ktoré po zmluvnom viazaní jednotlivých projektov môžu výrazne zmeniť regionálne alokácie.

Tabuľka č. 17: Finančné plnenie zmluvne viazaných projektov k 30.06.2012

Kraj	Alokácia podľa PM OP KaHR verzia 3.12 (ERDF)	Počet zmluvne viazaných projektov	Objem zmluvne viazaných projektov (ERDF)	% z alokácie na región zo zmluvne viazaných projektov
Trnavský	104 426 465	66	30 884 138,55	29,58 %
Trenčiansky	104 426 465	85	39 897 402,01	38,21 %
Nitriansky	104 426 469	99	87 350 677,46	83,65 %
Žilinský	156 166 094	102	47 022 103,36	30,11 %
Banskobystrický	156 166 094	140	110 670 501,88	70,87 %
Prešovský	156 166 094	154	98 774 707,33	63,25 %
Košický	156 166 094	97	66 627 221,03	42,66 %
SPOLU	937 943 775	743	481 226 751,62	51,31 %

Zdroj: PM OP KaHR verzia 3.12, ITMS

Z vyššie uvedených údajov vyplýva, že jednoznačne najlepšie plnenie cieľových hodnôt vykazuje Nitriansky kraj, za ním nasleduje Banskobystrický a Prešovský kraj. Najhoršie výsledky sú v Trnavskom kraji.

Nižšie sú uvedené hodnoty vybraných ukazovateľov znázorňujúcich vývoj za jednotlivé kraje SR (Zdroj: ŠÚ SR) s cieľom porovnať zlepšovanie konvergencie krajov a posúdiť, či implementácia OP KaHR má viditeľný vplyv na hodnoty týchto ukazovateľov.

Tabuľka č. 18: Vývoj zamestnanosti podľa VZPS podiel na SR v %

Kraj	2007	2008	2009	2010	2011
Trnavský	11,5	11,4	11,6	11,5	11,4
Trenčiansky	11,8	11,7	11,6	11,7	11,5
Nitriansky	13,3	13,5	12,9	12,9	13,1
Žilinský	12,7	12,8	12,6	12,4	12,4
Banskobystrický	11	11	10,9	11,4	11,6
Prešovský	13,7	13,4	13,6	13,6	13,3
Košický	12,2	12,5	12,9	12,7	12,5

Tabuľka č. 19: Vývoj priemernej mzdy zamestnancov (bez podnikateľských príjmov) ako index priemer SR=100

Kraj	2007	2008	2009	2010	2011
Trnavský	95,1	93,5	92,5	91,7	93,5
Trenčiansky	87,1	87,2	85,3	85,4	87,4
Nitriansky	82,4	83,9	83,9	82,7	84,2
Žilinský	88,1	89,3	88,2	89,2	89,9
Banskobystrický	83,7	83	81,3	82,6	83
Prešovský	74,5	75,5	77	77,2	77,4
Košický	93,7	92,9	91,9	93,1	92,4

Tabuľka č. 20: Vývoj tržieb za vlastné výkony a tovar v priemysle ako podiel na SR v %

Kraj	2007	2008	2009	2010	2011
Trnavský	16,7	15,1	16,8	14,9	14,3
Trenčiansky	9,1	9,4	9,2	9,6	10,3
Nitriansky	7	9,0	9,2	9,3	8,7
Žilinský	10,7	12,8	12,5	14	13,8
Banskobystrický	5,5	5,8	5	5,2	5
Prešovský	3,9	4,2	4	4,3	4,4
Košický	11	10,8	10,1	10,5	9,8

Tabuľka č. 21: Vývoj spotreby elektriny (MWh)

Kraj	2007	2008	2009	2010	2011
Trnavský	1 153 243	922 503	907 772	891 721	844 495
Trenčiansky	1 690 971	2 084 290	1 658 484	1 726 618	1 768 548
Nitriansky	1 018 208	1 100 033	1 090 808	925 885	1 124 820
Žilinský	2 126 280	2 174 354	1 823 354	2 135 203	2 126 065
Banskobystrický	3 367 698	3 403 140	3 003 944	3 317 453	3 336 227
Prešovský	904 281	777 071	561 456	639 068	596 891
Košický	2 628 388	2 414 024	2 175 439	2 254 367	2 343 277

Tabuľka č. 22: Vývoj počtu ubytovacích zariadení

Kraj	2007	2008	2009	2010	2011
Trnavský	213	218	212	208	195
Trenčiansky	274	275	271	253	249
Nitriansky	241	267	282	270	262
Žilinský	872	988	895	826	781
Banskobystrický	465	483	473	436	424
Prešovský	572	625	605	585	551
Košický	357	379	356	351	346

Tabuľka č. 23: Vývoj počtu návštevníkov v ubytovacích zariadeniach

Kraj	2007	2008	2009	2010	2011
Trnavský	244 595	273 477	219 301	228 359	238 110
Trenčiansky	289 854	320 326	267 199	247 488	240 652
Nitriansky	223 304	258 251	242 861	235 037	220 525
Žilinský	689 531	767 274	643 290	658 148	717 041
Banskobystrický	426 178	455 914	366 122	362 480	366 982
Prešovský	699 415	736 051	586 447	611 663	618 470
Košický	321 774	356 946	291 115	281 205	289 435

Tabuľka č. 24: Vývoj počtu lôžok v ubytovacích zariadeniach

Kraj	2007	2008	2009	2010	2011
Trnavský	14 904	14 842	14 704	14 278	14 075
Trenčiansky	14 781	15 274	14 933	14 668	15 297
Nitriansky	13 094	14 414	15 285	15 142	16 356
Žilinský	37 206	39 571	38 574	37 571	36 726
Banskobystrický	22 821	21 839	21 693	20 606	19 915
Prešovský	35 420	33 942	32 764	31 844	31 207
Košický	22 467	26 825	26 559	26 443	26 476

Z vyššie uvedených vývojových štatistík vyplýva, že v rokoch 2007 až 2011 mal vývoj v regiónoch skôr kolísavú tendenciu a vo väčšine prípadov je hodnota ukazovateľov za jednotlivé kraje v roku 2011 nižšia, ako v roku 2007. Vplyv finančnej krízy sa prejavil hlavne v roku 2009, kedy oproti roku 2008 klesli takmer všetky hodnoty ukazovateľov v jednotlivých krajoch. Od roku 2009 však aj naďalej väčšina ukazovateľov nejavila jednoznačne rastúcu úroveň, ale skôr kolísavú alebo klesajúcu tendenciu.

Pri porovnaní troch najúspešnejších krajov a najmenej úspešného kraja pri implementácii projektov OP KaHR (zmluvne viazané projekty) je možné konštatovať (porovnaný je vývoj od roku 2009, kedy sa začali prejavovať výsledky realizácie projektov):

Banskobystrický kraj vykazuje rastúci trend pri 3-och ukazovateľoch (Vývoj zamestnanosti, Vývoj priemernej mzdy, Vývoj spotreby elektriny) kolísavý trend pri 2-och ukazovateľoch (Vývoj tržieb, Vývoj počtu návštevníkov ubytovacích zariadení) a klesajúci pri jednom ukazovateli (Vývoj počtu ubytovacích zariadení, Vývoj počtu lôžok v ubytovacích zariadeniach).

Nitriansky kraj vykazuje rastúci trend pri jednom ukazovateli (Vývoj zamestnanosti), kolísavý trend pri 5-ich ukazovateľoch (Vývoj priemernej mzdy, Vývoj tržieb, Vývoj spotreby elektriny, Vývoj počtu ubytovacích zariadení, Vývoj počtu lôžok v ubytovacích zariadeniach) a klesajúci trend pri jednom ukazovateli (Vývoj počtu návštevníkov ubytovacích zariadení).

Prešovský kraj vykazuje rastúci trend pri 3-och ukazovateľoch (Vývoj priemernej mzdy, Vývoj tržieb, Vývoj počtu návštevníkov ubytovacích zariadení) kolísavý trend pri jednom ukazovateli (Vývoj spotreby elektriny) a klesajúci trend pri 3-och ukazovateľoch (Vývoj zamestnanosti, Vývoj počtu ubytovacích zariadení, Vývoj počtu lôžok v ubytovacích zariadeniach).

Trnavský kraj vykazuje jeden ukazovateľ s rastúcim trendom (Vývoj počtu návštevníkov ubytovacích zariadení), jeden ukazovateľ s kolísavým trendom (Vývoj priemernej mzdy) a v 6-tich ukazovateľoch vykazuje klesajúci trend (Vývoj zamestnanosti, Vývoj tržieb, Vývoj spotreby elektriny, Vývoj počtu ubytovacích zariadení, Vývoj počtu lôžok v ubytovacích zariadeniach).

Z vyššie uvedeného je možné konštatovať, že implementácia aktivít OP KaHR má pozitívny vplyv na hodnoty uvedených ukazovateľov sledujúcich vývoj jednotlivých krajov. V prípade troch krajov, ktoré majú najviac zmluvne viazaných projektov, sú hodnoty ukazovateľov lepšie ako v prípade kraja, ktorý vykazuje najmenej zmluvne viazaných projektov.

5 Hodnotenie ekonomických dopadov podpory na prijímateľov a ich konkurencieschopnosť

Hodnotenie ekonomických dopadov podpory na prijímateľov a ich konkurencieschopnosť bolo vykonané metódou counterfactual impact evaluation, ktorá sa používa na posúdenie efektov intervencie prostredníctvom porovnania prijímateľov s podobnou skupinou subjektov, ktorým pomoc nebola poskytnutá. Za predpokladu, že ide o porovnateľné vzorky subjektov, je možné zistené rozdiely medzi oboma skupinami pokladať za výsledok samotnej intervencie.

Z dôvodu relatívne nízkeho počtu projektov, ktoré boli k 30.06.2012 finančne ukončené a mali vypracovanú aj prvú následnú monitorovaciu správu, ako aj z dôvodu vysokej prácnosti získavania údajov (najmä o neúspešných žiadateľoch o poskytnutie pomoci), boli pre účely tohto hodnotenia vybrané dve výzvy, a to:

- 1) výzva KaHR-111DM-0901 vyhlásená dňa 15.06.2009 – Schéma na podporu zavádzania inovatívnych a vyspelých technológií v priemysle a v službách (schéma pomoci de minimis) v rámci podopatrenia 1.1.1.
- 2) výzva KaHR-111SP-0902 vyhlásená dňa 03.08.2009 – Schéma štátnej pomoci na podporu zavádzania inovatívnych a vyspelých technológií v priemysle a v službách v rámci podopatrenia 1.1.1.

Tieto výzvy boli zvolené po konzultácii so SIEA na základe nasledovných skutočností:

- 1) Sú to výzvy s nadpriemerne vysokým počtom žiadostí o NFP aj zmluvne viazaných projektov, takže je vzorka projektov dostatočne reprezentatívna.
- 2) Boli to jedny z prvých výziev v rámci OP KaHR, takže relatívne veľká časť projektov bola k 30.06.2012 úspešne finančne ukončená a teda je možné hodnotiť aj dopady poskytnutej pomoci na prijímateľov (hodnoty dopadových ukazovateľov boli získané z prvej následnej monitorovacej správy).
- 3) Boli to jedny z prvých výziev v rámci OP KaHR, kde boli predkladané žiadosti o NFP prostredníctvom portálu ITMS, takže sú k dispozícii základné údaje o žiadateľoch aj v elektronickej podobe.
- 4) Niektorí pôvodní manažéri tejto výzvy prešli pri reorganizácii SORO z NARMSP na SIEA, takže hodnotitelia mohli využiť aj inštitucionálnu pamäť.

Vo výzve KaHR-111DM-0901 boli oprávnenými prijímateľmi existujúci mikro, malí a strední podnikatelia a miesto realizácie projektu muselo spadať do Cieľa Konvergencia. Intenzita pomoci poskytnutá v regiónoch Stredného a Východného Slovenska nesmela presiahnuť 50 % celkových oprávnených výdavkov na projekt a v regióne Západného Slovenska 40 % celkových oprávnených výdavkov na projekt. Maximálna výška pomoci prijímateľovi pri dodržaní pravidiel de minimis nesmela presiahnuť sumu 500 000 EUR.⁵ Doba realizácie projektov bola ohraničená na 24 mesiacov. Celkovo bolo v stanovenom termíne doručených 165 žiadostí o NFP. Suma požadovaných NFP dosiahla spolu 46 161 431,80 EUR. 74 žiadostí o NFP v celkovej výške 24 623 852,14 EUR bolo schválených, z čoho 72 projektov v celkovej výške NFP 23 641 030,43 EUR bolo k 30.06.2012 zmluvne viazaných⁶.

⁵ V Schéme na podporu zavádzania inovatívnych a vyspelých technológií v priemysle a v službách (de minimis), v rámci ktorej bola táto výzva vyhlásená, je uvedená maximálna výška pomoci 200 000 EUR v priebehu akéhokoľvek obdobia troch fiškálnych rokov. Vo výzve na predkladanie žiadostí o NFP je maximálna výška pomoci upravená na 500 000 EUR v období od 01.01.2008 do 31.12.2010 v súlade so Schémou pre dočasné poskytovanie malej pomoci v Slovenskej republike počas trvania finančnej a hospodárskej krízy. Na základe uvedeného je v súlade s podmienkami tejto výzvy pre prijímateľa relevantná maximálna výška pomoci de minimis 500 000 EUR v období od 1. 1. 2008 do 31.12.2010.

⁶ Výzva je vyhodnotená v rámci Správy o vyhodnotení výzvy vypracovanej a schvaľovanej na základe uznesenia vlády SR č. 449 zo dňa 23.05.2007. V tejto správe sú o. i. uvedené aj najzávažnejšie dôvody, pre ktoré boli

Vo výzve KaHR-111SP-0902 boli oprávnenými prijímateľmi aj veľkí podnikatelia, pričom maximálna výška pomoci na projekt nesmela presiahnuť sumu 6 mil. EUR. Intenzita pomoci a doba realizácie projektov boli rovnaké ako pri výzve KaHR-111DM-0901. Celkovo bolo v stanovenom termíne doručených 169 žiadostí o NFP. Suma požadovaných NFP dosiahla spolu 204 934 234,39 EUR. 77 žiadostí o NFP v celkovej výške 101 979 354,86 EUR bolo schválených, z čoho 74 projektov v celkovej výške NFP 98 870 303,26 EUR bolo k 30. 6. 2012 zmluvne viazaných.

Úspešní žiadatelia o poskytnutie pomoci

Nárast tržieb, nárast pridanej hodnoty a počet novovytvorených pracovných miest sú jedny z kľúčových merateľných ukazovateľov sledovaných v rámci OP KaHR.

V rámci výzvy **KaHR-111DM-0901** boli k dispozícii sledované údaje za 42 ukončených projektov, ktoré odovzdali prvú následnú monitorovaciu správu.

Z pohľadu tržieb došlo k nárastu oproti roku 2008 (východiskový rok pre sledovanie ukazovateľa) pri 34 zo 42 sledovaných podnikateľských subjektov, t. j. pri 81 % prijímateľov v danej vzorke. 8 prijímateľov (19 % vzorky) zaznamenalo oproti roku 2007 pokles tržieb.

K nárastu pridanej hodnoty oproti roku 2008 došlo v prípade 32-och prijímateľov (76 % vzorky). 10-ti prijímatelia (24 % vzorky) zaznamenali oproti roku 2008 pokles pridanej hodnoty. Je však potrebné poznamenať, že pridaná hodnota je ekonomický pojem, ktorý odzrkadľuje predovšetkým obchodnú maržu podnikateľského subjektu. Technologické inovácie nemusia mať vplyv na pridanú hodnotu napríklad v prípade, že rastúca konkurencia alebo pokles dopytu v danom sektore spôsobuje tlak na znižovanie obchodnej marže.

Z hľadiska zamestnanosti vytvorili tieto projekty k dátumu predloženia prvej následnej monitorovacej správy spolu 117 nových pracovných miest. Nie je to však konečné číslo, keďže ide o dopadový ukazovateľ, pri ktorom sa má plánovaná hodnota dosiahnuť v rokoch 2013 – 2017. Technologické inovácie by však vo všeobecnosti mali zvyšovať mieru automatizácie výrobných procesov a tým znižovať intenzitu ľudskej práce. Vplyv inovácií na tvorbu pracovných miest je preto významne závislý od nárastu objemu výroby, ku ktorému by inovácie mali viesť.

V rámci výzvy **KaHR-111SP-0902** boli k dispozícii sledované údaje za 26 ukončených projektov, ktoré odovzdali prvú následnú monitorovaciu správu.

Z pohľadu tržieb došlo k nárastu oproti roku 2008 pri 16-tich z 26 sledovaných podnikateľských subjektov, t. j. pri 62 % prijímateľov v danej vzorke. 10 prijímateľov (38 % vzorky) zaznamenalo oproti roku 2007 pokles tržieb.

K nárastu pridanej hodnoty oproti roku 2008 došlo pri 16-tich prijímateľoch (62 % vzorky). 10-ti prijímatelia (38 % vzorky) zaznamenali oproti roku 2007 pokles pridanej hodnoty.

K dátumu predloženia prvej následnej monitorovacej správy vytvorili tieto podnikateľské subjekty spolu 87 nových pracovných miest.

Neúspešní žiadatelia o poskytnutie pomoci

Nakoľko ďalšia komunikácia medzi SORO a neúspešnými žiadateľmi o poskytnutie pomoci neprebíha, jediným archivovaným zdrojom informácií o neúspešných žiadateľoch je samotná žiadosť o poskytnutie NFP a jej prílohy. Fyzickým spracovaním pôvodných žiadostí o NFP z roku 2009 zozbierali hodnotitelia údaje o výške tržieb a počte zamestnancov neúspešných žiadateľov o poskytnutie pomoci za rok predchádzajúci podaniu žiadosti o NFP, teda za rok 2008.

žiadosti o NFP vylúčené v schvaľovacom procese, regionálne rozdelenia a pod. Správa k výzve KaHR-111DM-0901 je k dispozícii na <http://www.mhsr.sk/spravy-o-vyhodnoteni-vyziev/138503s>.

Údaje o aktuálnom vývoji tržieb a počtu zamestnancov neúspešných žiadateľov boli získané z Hospodárskeho registra SR (www.madeinslovakia.net) zriadeného MH SR. Hospodársky register SR však neuvádza absolútne hodnoty tržieb a počtu zamestnancov, ale zaraďuje slovenských podnikateľov do kategórií zodpovedajúcich určitým intervalom:

Tabuľky č. 25 a 26

Kategória	Výška tržieb za rok
1	menej ako 150 000 €
2	150 000 €- 299 999 €
3	300 000 €- 499 999 €
4	500 000 €- 799 999 €
5	800 000 €- 999 999 €
6	1 000 000 €- 1 499 999 €
7	1 500 000 €- 2 999 999 €
8	3 000 000 €- 4 999 999 €
9	5 000 000 €- 9 999 999 €
10	10 000 000 €- 14 999 999 €
11	15 000 000 €- 29 999 999 €
12	30 000 000 €- 99 999 999 €

Kategória	Počet zamestnancov
1	menej ako 5
2	od 5 do 9
3	od 10 do 19
4	od 20 do 24
5	od 25 do 49
6	od 50 do 99
7	od 100 do 149
8	od 150 do 199
9	od 200 do 249
10	od 250 do 499
11	od 500 do 999

Z dôvodu absencie presnejšieho zdroja údajov preto v prípade neúspešných žiadateľov o poskytnutie pomoci nie je možné exaktne vyčíslieť nárast alebo pokles výšky tržieb a počtu zamestnancov. Analýza sa obmedzuje na porovnanie, či sa medzi rokmi 2008 a 2011 dané podnikateľské subjekty posunuli medzi jednotlivými kategóriami tržieb, resp. zamestnancov.

Z celkového počtu 91 neúspešných žiadateľov o poskytnutie pomoci v rámci výzvy **KaHR-111DM-0901** bolo 90 firiem podnikateľsky aktívnych aj v januári 2013. Jedna firma (DSC Mostáreň a. s.) prešla konkurzom a likvidáciou. Pri štyroch firmách nie sú dostupné údaje o aktuálnych tržbách a pri šestnástich firmách nie sú dostupné údaje o aktuálnom počte zamestnancov.

Vo výzve **KaHR-111SP-0902** bol v januári 2013 spomedzi 94 neúspešných žiadateľov 1 podnikateľský subjekt v konkurze (Slovglass Poltár, s.r.o.), všetky ostatné firmy vykonávali podnikateľskú činnosť. Pri jednom subjekte nie sú dostupné údaje o aktuálnych tržbách a pri desiatich firmách nie sú dostupné údaje o aktuálnom počte zamestnancov.

Vývoj tržieb a počtu zamestnancov ostatných (neúspešných) podnikateľských subjektov je zobrazený v nasledujúcej tabuľke:

Tabuľka č. 27

Zmena kategórie	Výzva KaHR-111DM-0901				Výzva KaHR-111SP-0902			
	Tržby		Počet zamestnancov		Tržby		Počet zamestnancov	
	Počet firiem	%	Počet firiem	%	Počet firiem	%	Počet firiem	%
Nárast o 7 kateg.	1	1,16 %	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %
Nárast o 6 kateg.	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %
Nárast o 5 kateg.	2	2,33 %	1	1,35 %	1	1,08 %	0	0,00 %
Nárast o 4 kateg.	1	1,16 %	1	1,35 %	3	3,23 %	1	1,19 %
Nárast o 3 kateg.	6	6,98 %	1	1,35 %	1	1,08 %	2	2,38 %
Nárast o 2 kateg.	9	10,47 %	3	4,05 %	5	5,38 %	2	2,38 %
Nárast o 1 kateg.	18	20,93 %	21	28,38 %	11	11,83 %	20	23,81 %
Rovnaká kateg.	37	43,02 %	40	54,05 %	43	46,24 %	39	46,43 %
Pokles o 1 kateg.	10	11,63 %	5	6,76 %	17	18,28 %	11	13,10 %
Pokles o 2 kateg.	1	1,16 %	2	2,70 %	4	4,30 %	4	4,76 %
Pokles o 3 kateg.	0	0,00 %	0	0,00 %	3	3,23 %	2	2,38 %
Pokles o 4 kateg.	0	0,00 %	0	0,00 %	2	2,15 %	0	0,00 %

Zmena kategórie	Výzva KaHR-111DM-0901				Výzva KaHR-111SP-0902			
	Tržby		Počet zamestnancov		Tržby		Počet zamestnancov	
	Počet firiem	%	Počet firiem	%	Počet firiem	%	Počet firiem	%
Pokles o 5 kateg.	0	0,00 %	0	0,00 %	2	2,15 %	3	3,57 %
Pokles o 6 kateg.	1	1,16 %	0	0,00 %	1	1,08 %	0	0,00 %
Pokles o 7 kateg.	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %	0	0,00 %
Spolu	86	100,00 %	74	100,00 %	93	100,00 %	84	100,00 %

Z údajov uvedených pre výzvu **KaHR-111DM-0901** vyplýva, že pri 37-mich podnikateľských subjektoch (43 % vzorky) došlo medzi rokmi 2008 a 2011 k významnému nárastu ročných tržieb (nárast najmenej o jednu kategóriu), 37 podnikateľských subjektov (43 % vzorky) nezaznamenalo významnú zmenu tržieb (zostali v rovnakej kategórii) a pri 12-tich podnikateľských subjektoch (14 % vzorky) došlo k významnému poklesu ročných tržieb (pokles najmenej o jednu kategóriu).

Z hľadiska počtu zamestnancov došlo pri 27-mich podnikateľských subjektoch (37 % vzorky) medzi rokmi 2008 a 2011 k významnému nárastu počtu zamestnancov (nárast najmenej o jednu kategóriu), 40 podnikateľských subjektov (54 % vzorky) nezaznamenalo významnú zmenu počtu zamestnancov (zostali v rovnakej kategórii) a pri 7-mich podnikateľských subjektoch (9 % vzorky) nastal významný pokles počtu zamestnancov (pokles najmenej o jednu kategóriu).

Pre výzvu **KaHR-111SP-0902** vyplýva, že 21 podnikateľských subjektov (23 % vzorky) dosiahlo medzi rokmi 2008 a 2011 významný nárast ročných tržieb (nárast najmenej o jednu kategóriu), 43 podnikateľských subjektov (46 % vzorky) nezaznamenalo významnú zmenu tržieb (zostali v rovnakej kategórii) a pri 29-tich podnikateľských subjektoch (31 % vzorky) došlo k významnému poklesu ročných tržieb (pokles najmenej o jednu kategóriu).

Z hľadiska počtu zamestnancov nastal pri 25-tich podnikateľských subjektoch (30 % vzorky) medzi rokmi 2008 a 2011 významný nárast počtu zamestnancov (nárast najmenej o jednu kategóriu), 39 podnikateľských subjektov (46 % vzorky) nezaznamenalo významnú zmenu počtu zamestnancov (zostali v rovnakej kategórii) a pri 20-tich podnikateľských subjektoch (24 % vzorky) nastal významný pokles počtu zamestnancov (pokles najmenej o jednu kategóriu).

Záver

S odstupom času sa ukázalo, že takmer všetci úspešní aj neúspešní žiadatelia sú životaschopné firmy. Prehľadné porovnanie prijímateľov a neúspešných žiadateľov o NFP je uvedené v nasledujúcej tabuľke:

Tabuľka č. 28

Ukazovateľ	KaHR-111DM-0901		KaHR-111SP-0902	
	Prijímatelia (medziročná zmena 2008 – 2011)	Neúspešní žiadatelia (medziročná zmena 2008 – 2011)	Prijímatelia (medziročná zmena 2008 – 2011)	Neúspešní žiadatelia (medziročná zmena 2008 – 2011)
Tržby	Nárast 81 % Pokles 19 %	Nárast 43 % Rovnaká kateg. 43 % Pokles 14%	Nárast 62 % Pokles 38 %	Nárast 23 % Rovnaká kateg. 46 % Pokles 31 %
Pridaná hodnota	Nárast 76 % Pokles 24 %	Nie je k dispozícii	Nárast 62 % Pokles 38 %	Nie je k dispozícii
Zamestnanosť	117 nových pracovných miest	Nárast 37 % Rovnaká kateg. 54 % Pokles 9 %	87 nových pracovných miest	Nárast 30 % Rovnaká kateg. 46 % Pokles 24 %

Zdroj: Vlastné spracovanie IBS SLOVAKIA, s. r. o.

Z uvedených údajov vyplýva, že firmy, ktoré získali NFP v rámci analyzovaných výziev, sú konkurencieschopné a úspešne rozvíjajú svoje podnikanie. Vo výzve KaHR-111DM-0901 81 % ukončených projektov dosiahlo nárast tržieb a 76 % ukončených projektov dosiahlo vytvorilo vyššiu pridanú hodnotu ako v roku 2008. Vytvorili spolu 117 nových pracovných miest, pričom môžeme predpokladať, že vo všetkých došlo k nárastu alebo prinajmenšom k udržaniu celkového počtu zamestnancov. 62 % prijímateľov v rámci výzvy KaHR-111SP-0902 dosiahlo nárast tržieb aj nárast pridanej hodnoty a zároveň v rámci ukončených projektov vytvorilo 87 nových pracovných miest.

Pomerne dobre sa darí aj podnikateľom, ktorí vo výzvach KaHR-111DM-0901 a KaHR-111SP-0902 so svojou žiadosťou o NFP neuspeli. 86 % resp. 69 % z nich zaznamenalo nárast alebo udržanie objemu tržieb. 91 %, resp. 76 % podnikateľských subjektov malo rovnaký alebo väčší počet zamestnancov ako v roku 2008.

Na základe uvedených údajov môžeme konštatovať, že poskytnuté NFP zo zdrojov OP KaHR majú pozitívny vplyv na zvyšovanie konkurencieschopnosti prijímateľov. Ako ukazuje porovnanie s neúspešnými žiadateľmi o NFP, ide o rozvojový impulz, ktorý posunie firmu dopredu a zvýši pravdepodobnosť, že firma v budúcnosti dosiahne vyššie tržby a vytvorí nové pracovné miesta. Relatívne dobré výsledky neúspešných žiadateľov o NFP tiež indikujú správne a účelné nastavenie pravidiel pre získanie podpory, keďže sa o NFP neuchádzajú firmy s ohrozenou existenciou hľadajúcou záchranu v štrukturálnych fondoch.

6. Efektívnosť a flexibilita riadenia OP KaHR

6.1 Administratívne kapacity

Vývoj administratívnych kapacít (ďalej len „AK“) oproti plánovanému stavu a vývoj fluktuácie v období 31.12.2007 – 30.06.2012 je uvedený v nasledovnej tabuľke:

Tabuľka č. 29: Vývoj administratívnych kapacít

Organizačná jednotka	Dátum	Plánovaný stav	Skutočný stav	% naplnenia plánovaného stavu	Počet výstupov v priebehu roka	Počet nástupov v priebehu roka
RO	31.12.2007	38	40	105,26	---	---
	31.12.2008	61	50	81,97	5	10
	31.12.2009	58	48	82,76	7	7
	31.12.2010	58	45	77,59	5	6
	31.12.2011	49	48	97,96	0	2
	30.06.2012	49	44	89,80	14	5
SORO spolu	31.12.2007	157	130	82,80	---	---
	31.12.2008	170	142	83,53	59	23
	31.12.2009	160	149	93,13	12	23
	31.12.2010	165	138	83,64	17	10
	31.12.2011	154	118	76,62	21	13
	30.06.2012 ⁷	83	77	92,77	12	45
PJ	31.12.2007	7	7	100,00	---	---
	31.12.2008	16	9	56,25	2	0
	31.12.2009	15	13	86,67	0	4
	31.12.2010	15	12	80,00	1	0
	31.12.2011	17	12	70,59	1	1
	30.06.2012	12	12	100,00	1	1
Celkom	31.12.2007	202	177	87,62	---	---
	31.12.2008	247	201	81,38	66	33
	31.12.2009	233	210	90,13	19	34
	31.12.2010	238	195	81,93	23	16
	31.12.2011	220	178	80,91	22	16
	30.06.2012 ⁸	144	133	92,63	27	51

Zdroj: Výročné správy OP KaHR 2007 – 2011

Celkový stav AK v období 2007 – 2009 rástol, čo logicky odrážalo postupné zvyšovanie nárokov na implementáciu OP KaHR. V tomto období zároveň tie isté AK zabezpečovali aj SOP Priemysel a služby 2004 – 2006. V rokoch 2009 – 2011 však reálny počet AK klesal, čo je z pohľadu implementácie OP KaHR nepriaznivý stav aj kvôli tomu, že od konca roka 2011 začala príprava programového obdobia 2014 – 2020.

Celkový priemerný stav naplnenosti plánovaného stavu AK za sledované obdobie (31.12.2007 – 30.06.2012) je nasledujúci:

Tabuľka č. 30

Organizačná jednotka	Priemerné % naplnenia plánovaného stavu
RO	89,22
SORO spolu	85,42
PJ	82,25
Celkom	85,77

⁷ Údaje sú bez SACR

⁸ Údaje sú bez SACR

Z vyššie uvedenej tabuľky vyplýva, že plánované hodnoty stavu AK sa nepodarilo naplniť na 100 %. Najlepší stav naplnenia vykazuje RO, ktorému sa podarilo naplniť plánované stavy takmer na 90 %. Najmenej sa podarilo naplniť stavy na platobnej jednotke, kde naplnenosť dosahuje 82 %.

Väčšina AK podieľajúcich sa na implementácii OP má mzdu refundovanú z prostriedkov technickej pomoci (ďalej len „TP“). V nižšie uvedenej tabuľke je uvedený pomer AK platených z TP a celkového počtu zamestnancov za jednotlivé roky:

Tabuľka č. 31

Rok	Celkový skutočný stav AK k 31.12.	Skutočný stav AK platených z TP k 31.12.	% AK platených z TP k celkovému počtu
2007	177	Neuvedené	---
2008	201	58	28,86 %
2009	210	214	101,90 %
2010	195	179	91,79 %
2011	178	150	84,27 %

Zdroj: Výročné správy OP KaHR 2007 – 2011

Do roku 2009 počet AK narastal, čo logicky súvisí s rozbehom implementačných aktivít OP KaHR a ukončovaním SOP PS. Od roku 2009 začal celkový počet AK klesať a tiež začalo klesať aj percento AK platených z TP.

Pre úspešnú implementáciu je okrem iného dôležitá aj stabilizácia AK. To znamená do maximálnej možnej miery znížiť fluktuáciu a zamedziť odchodu AK, predovšetkým tých, ktorí už prešli školeniami a dokážu samostatne pracovať na implementácii OP. V nižšie uvedenej tabuľke sú uvedené skutočné počty AK, počty výstupov AK a ich pomer k skutočnému počtu za jednotlivé sledované roky.

Tabuľka č. 32

Rok	Celkový skutočný stav AK k 31.12.	Počet výstupov AK v priebehu roka	% výstupov AK k celkovému počtu AK
2007	177	Neuvedené	---
2008	201	33	16,42 %
2009	210	19	9,05 %
2010	195	23	11,79 %
2011	178	22	12,36 %
30.06.2012	133	27	20,30 %

Zdroj: Vlastné spracovanie IBS SLOVAKIA, s.r.o. na základe tabuľky č. 30

Priemerný podiel výstupov AK za celé sledované obdobie je 13,98 % z celkového stavu AK. Od roku 2009 má fluktuácia stúpajúcu tendenciu.

Sumárne možno skonštatovať, že aj napriek nenaplneniu plánovaných stavov AK a cca pri 13 %-nej priemernej ročnej fluktuácii, implementácia OP KaHR prebieha úspešne a neprejavujú sa žiadne zásadné problémy. Úspešnosť implementácie je však za cenu zvýšeného pracovného úsilia AK podieľajúcich sa na realizácii aktivít OP. Je potrebné zastaviť klesajúci trend počtu AK a zastabilizovať AK na jednotlivých postoch tak, aby výkon implementácie, kontroly, monitorovania a iných činností spojených s realizáciou OP bol kontinuálne zabezpečovaný AK, ktoré nadobudli a dlhodobo prehľbujú svoje odborné vedomosti v danej oblasti.

6.2 Riadenie OP KaHR

Celkový systém a mechanizmus riadenia OP spolu s pridelenými kompetenciami je podrobne popísaný v kapitole 9 programového dokumentu OP KaHR. V platnej verzii z júna 2012 sú popísané aj zmeny, ktorými tento mechanizmus prešiel od roku 2007. Procedúry, ktorými je riadený OP, sú popísané v Internom manuáli procedúr Riadiaceho orgánu.

Medzi najzávažnejšie faktory, ktoré mali vplyv na riadenie OP, možno zaradiť zmeny v súvislosti s vykonávaním kompetencií SORO (Príslušné útvary, ktoré v rámci NARMSP, SARIO a SIEA vykonávali kompetencie SORO sa v roku 2011 zlúčili pod riadenie SIEA, SACR bola zachovaná ako samostatné SORO, nakoľko patrí do zriaďovateľskej pôsobnosti Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR). K 30. 06. 2012 je vykonávajú funkciou SORO už iba dve inštitúcie: SIEA (prioritné osi 1,2) a SACR (prioritná os 3). Funkciu Platobnej jednotky vykonáva príslušné oddelenie na MH SR, ktoré je oddelené od Riadiacej jednotky RO a je súčasťou Sekcie rozpočtu a financovania. Na regionálnej a miestnej úrovni v oblasti publicity sú do implementácie zaradené aj Informačné centrá prvého kontaktu, ktorých funkciou plnia odbory regionálneho rozvoja VÚC, okrem Rozvojovej agentúry TSK, ktorá bola zriadená ako nezisková organizácia.

Ďalším významným aspektom, ktorý môže ovplyvniť dosahovanie cieľov OP KaHR, je realokácia vo výške 225 mil. EUR, ktorá bola zrealizovaná na základe uznesenia vlády SR č. 191 zo dňa 16.05.2012. Takéto významné navýšenie alokovaných zdrojov vyžaduje zvýšené úsilie RO, SORO aj PJ a podčiarkuje nevyhnutnosť venovať mimoriadnu pozornosť stavu AK (podrobnejšie informácie sú uvedené v kapitole 6.1).

Aktualizácia OP KaHR a Programového manuálu

Podľa potrieb implementačnej praxe a zmien legislatívy bol programový dokument OP KaHR priebežne aktualizovaný. Aktuálny OP KaHR (schválený EK dňa 4. 10. 2012 rozhodnutím č. C(2012) 7070), ako aj jeho predchádzajúce verzie sú dostupné na webovom sídle MH SR www.mhsr.sk.

Prvú verziu Programového manuálu k OP KaHR vydalo MH SR v decembri 2007 a odvtedy bol tento dokument 14-krát aktualizovaný. Podľa potrieb implementácie boli postupne vydané verzie 1, 2, 3, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, 3.7, 3.8, 3.9, 3.10, 3.11 a naposledy v decembri 2012 verzia 3.12. Pomerne vysoký počet aktualizácií poukazuje na to, že RO pre OP KaHR pružne reagoval na potreby implementačnej praxe a legislatívne zmeny.

Monitorovanie OP

Hlavným cieľom monitorovania je pravidelné sledovanie napĺňania cieľov OP a projektov za použitia merateľných ukazovateľov. Monitorovanie sa realizuje na úrovni:

- Projektov (zabezpečujú obe SORO) – počas realizácie projektov ako aj 3, resp. 5 rokov po ich ukončení. Realizuje sa prostredníctvom monitorovacích správ a monitorovacích návštev na mieste realizácie projektu.
- Opatrení resp. podopatrení (zabezpečujú obe SORO) – realizuje sa prostredníctvom agregácie údajov z úrovne projektov.
- Prioritných osí a OP (zabezpečuje RO) – realizuje sa prostredníctvom ITMS a podkladov zo SORO a MF SR. Výstupom sú výročné a záverečná správa o vykonávaní OP KaHR a ďalšie hlásenia požadované koordinátormi ŠF EÚ v SR.

Pre potreby monitorovania je projekt základnou jednotkou, ktorá je analyzovaná prostredníctvom relevantných zozbieraných údajov. V zmluve o poskytnutí NFP sa prijímateľ zaväzuje k pravidelnému dodávaniu hodnôt ukazovateľov prostredníctvom monitorovacích správ (priebežnej, záverečnej a následnej monitorovacej správy). Tieto správy sú posielané prijímateľom prostredníctvom ITMS portálu a zároveň posielané aj v papierovej podobe. Fyzické aj finančné ukazovatele projektov získané od prijímateľa sú prostredníctvom ITMS agregované na úroveň opatrení, prioritných osí a OP.

V rámci implementácie boli od začiatku programového obdobia predpisované pre určenie pokroku v rámci projektov hlavne merateľné ukazovatele zamerané na sledovanie:

- počtu nových pracovných miest;
- počtu podporených projektov;
- nárastu pridanej hodnoty;
- nárastu tržieb;
- úspory energie;

- rozvoja cestovného ruchu.

Ukazovatele boli v roku 2010 zmenené na základe aktualizovaného OP KaHR schváleného EK rozhodnutím č. K(2010)6168 z 15.09.2010. Úpravy sa týkali rozšírenia sledovania údajov o projektoch OP KaHR aj na úrovni MSP a taktiež na základe rodovej príslušnosti novovytvorených pracovných miest. Do 15.09.2010 bolo sledovanie rozdelenia novovytvorených pracovných miest podľa rodu povinnosťou iba vo vzťahu k HP RP, resp. tam, kde sa k tomu prijímateľ zmluvne zaviazal. V ostatných prípadoch musela byť táto dodatočná požiadavka (pri v tom čase už zmluvne viazaných projektoch) riešená formou dodatku k zmluve. Niektorí prijímatelia však tieto dodatky k zmluve odmietli podpísať, takže informácie o členení na mužov a ženy musia byť získavané napr. telefonickým dotazovaním, čo niekedy spôsobuje nepresnosti.

Rozhodnutím č. C(2012) 7070 zo dňa 4. 10. 2012 k OP KaHR bol prijatý systém ukazovateľov rozšírený o sledovanie merateľných ukazovateľov za oblasť MRK (počet novovytvorených pracovných miest cielene pre MRK).

Kontrolné činnosti

RO vytvoril účinné kontrolné mechanizmy s cieľom zabezpečiť súlad implementácie OP KaHR s právnymi predpismi SR a EÚ, programovými dokumentmi (operačný program a programový manuál), riadiacou dokumentáciou a pod. Ide najmä o kontrolu žiadostí o NFP, kontrolu verejného obstarávania, administratívnu kontrolu, kontrolu na mieste, priebežnú kontrolu implementácie OP KaHR, kontrolu dodržiavania delegovaných právomocí a usmernení a kontrolu správnosti a oprávnenosti použitia prostriedkov ERDF a prostriedkov spolufinancovania zo ŠR a vlastných zdrojov.

Dohľadom nad implementáciou a kontrolnými činnosťami sú poverené:

- Interný dozorný a monitorovací výbor pre fondy EÚ,
- Monitorovací výbor pre vedomostnú ekonomiku,
- Certifikačný orgán,
- Orgán auditu.

Certifikačné overovanie

V nižšie uvedenej tabuľke sú uvedené vykonané certifikačné overenia pre súhrnné žiadosti o platbu za jednotlivé roky:

Tabuľka č. 33

Rok	Počet overovaných SŽP	Suma overovanej vzorky výdavkov	% overovanej vzorky výdavkov z objemu predložených SŽP	Suma neoprávnených výdavkov	Podiel neoprávnených výdavkov z objemu SŽP v %
2007	0	0 Sk	0 %	0 Sk	0 %
2008	2	773 006,02 Sk	4,40 %	neboli vyčíslené	N/A
2009	2	339 800,50 EUR	0,47 %	0 EUR	0 %
2010	4	4 650 347,46 EUR	2,16 %	0 EUR	0 %
2011	4	3 003 212,39 EUR	0,91 %	0 EUR	0 %

Zdroj: Výročné správy OP KaHR za roky 2007 - 2011

Nakoľko v roku 2007 nebola predložená žiadna súhrnná žiadosť o platbu, a teda neprebehlo žiadne čerpanie, nebolo zo strany Certifikačného orgánu vykonané certifikačné overovanie.

Z vyššie uvedených údajov vyplýva, že Certifikačný orgán priebežne vykonával overenia na vybranej vzorke SŽP. V rámci overenia neboli identifikované žiadne nezrovnalosti a nebol podaný ani jeden podnet na výkon vládneho auditu. Nebol zistený žiaden prípad neoprávnených výdavkov. V roku 2011 bol podaný jeden podnet na Úrad pre verejné obstarávanie. Nedostatky identifikované pri certifikácii boli priebežne odstraňované a nemali závažný dopad na implementáciu OP KaHR. Týkali sa širokej škály riadiacich procesov vrátane vyhlasovania výziev, hodnotenia žiadostí o NFP, verejného

obstarávania, formulácie zmluvy o poskytnutí NFP, ITMS, oprávnenosti výdavkov, žiadostí o platbu a pod.

Audity

Audit súladu a systémové audity OP KaHR zamerané na získanie uistenia o účinnosti riadiaceho a kontrolného systému v rámci OP KaHR podľa čl. 62 ods. 1 písm. a) nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006, ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1260/1999 v platnom znení, ktoré boli vykonané v rokoch 2008 – 2012 konšatovali správne nastavenie a fungovanie systému podľa hlavného a jednotlivých čiastkových cieľov. Zároveň je potrebné uviesť, že v nadväznosti na nedostatky identifikované v rámci systémových auditov, ktoré mali len mierny vplyv na fungovanie kľúčových prvkov, resp. v nadväznosti na nedostatky identifikované v rámci auditov operácií RO, SORO, resp. PJ prijímali opatrenia a plnili prijaté opatrenia v stanovených termínoch. Hodnotenia audítorov v rámci jednotlivých kľúčových prvkov riadiaceho a kontrolného systému sa každoročne zlepšujú.

Aj napriek tomu, že riadenie OP KaHR sa každoročne zlepšuje, je potrebné aj naďalej venovať zvýšenú pozornosť dodržiavaniu procesov popísaných v IMRO.

7. Hodnotenie komplementarity a synergických efektov s inými OP

Synergia a komplementarita OP KaHR v prepojení s inými OP

A. Prepojenie OP KaHR a OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia („OP ZaSI“) je nasledovné:

Existuje významné prepojenie aktivít v rámci podpory integrovaných projektov na úrovni regiónov v SR realizovaných spoluprácou MH SR a Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR generujúcich synergický efekt pri tvorbe pracovných miest prostredníctvom podpory technického zabezpečenia (inovačné procesy v priemysle a službách) a podpory v oblasti služieb zamestnanosti (kvalita a dostupnosť pracovnej sily). Ide o spoločné financovanie z ERDF a ESF v štyroch oblastiach za účelom zvýšenia konkurencieschopnosti podnikov: príprava a realizácia schémy štátnej pomoci pre začínajúcich podnikateľov, podpora verejného sektora pri zabezpečovaní podmienok pre rozvoj podnikania, podpora revitalizácie a modernizácie bývalých priemyselných areálov a Podpora Národného projektu pod názvom „Rozvojom ľudských zdrojov k rozvoju podnikania v cestovnom ruchu v Slovenskej republike“.

Daný systémový integrovaný projekt je postavený na spoločnej schéme štátnej pomoci, formulári žiadosti, spoločnej hodnotiacej komisii a spoločnom monitorovacom výbore.

B. Prepojenie OP KaHR a OP Životné prostredie („OP ŽP“) je nasledovné:

1. Existuje prepojenie medzi Prioritnou osou 3 OP ŽP *Ochrana ovzdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy*, predovšetkým opatrením 3.2 *Minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy vrátane podpory obnoviteľných zdrojov energie* („OZE“) s Prioritnou osou 2 OP KaHR *Energetika*, predovšetkým opatrením 2.1 *Zvyšovanie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike*.

OP ŽP podporuje aktivity zamerané na zmenu palivovej základne energetických zdrojov s dôrazom na nízko emisné a OZE, ktoré sú nástrojom na znižovanie emisií znečisťujúcich látok a skleníkových plynov. OP KaHR podporuje budovanie nových OZE, a tak prispieva nielen k znižovaniu emisií skleníkových plynov, ale sleduje tiež zvyšovanie energetickej efektívnosti⁹, vrátane podpory vysoko účinnej kombinovanej výroby elektriny a tepla pre podnikateľský sektor.

2. Okrem toho existuje prepojenie medzi opatrením 4.2 OP ŽP *Podpora aktivít na zhodnocovanie odpadov* a opatrením 1.1 OP KaHR *Inovácie a technologické transfery*.

OP ŽP podporuje aktivity zamerané na úpravu vyseparovaných zložiek odpadov, ich zhodnocovanie a dobudovanie existujúcich BAT technológií v oblasti zhodnocovania odpadov. OP KaHR podporuje environmentálne priaznivé a ekonomicky efektívne inovatívne výrobné technológie zamerané na minimalizáciu tvorby odpadov a na zhodnocovanie vedľajších produktov vznikajúcich v technologickom procese. V prípade, že vyšším materiálovým a energetickým zhodnotením odpadov sa získa druhotná surovina na výrobu nového produktu nad rámec aktivít zahrnutých v OP ŽP, budú takéto aktivity podporené v rámci OP KaHR.

Duplicitné financovanie je zamedzené zdieľaním informácií zo systému ITMS II medzi danými OP, ktorý eviduje všetky projekty spolufinancované zo ŠF na úrovni operácií.

C. Prepojenie OP KaHR a OP Výskum a Vývoj („OP VaV“) je nasledovné:

Existuje prepojenie medzi Opatrením 2.2 OP VaV *Prenos poznatkov a technológií získaných výskumom a vývojom do praxe* a Opatreniami 1.1, 1.2 a 1.3 Prioritnej osi 1 OP KaHR *Inovácie a rast konkurencieschopnosti*, a to prostredníctvom interakcií medzi vedecko-výskumnou základňou a podnikovou sférou, ktorá poskytuje vstupy pre inovačné procesy v podnikoch.

D. Prepojenie OP KaHR a OP Informatizácia spoločnosti („OP IS“) je nasledovné:

⁹ MH SR zabezpečuje koordináciu všetkých OP, ktoré realizujú zvyšovanie energetickej efektívnosti v SR, t. j. OP KaHR, OP ŽP, OP Z, OP V a V, OP BK, ROP a Program rozvoja vidieka SR.

Existuje prepojenie medzi Prioritnou osou 1 OP IS *Elektronizácia verejnej správy a rozvoj elektronických služieb* a Prioritnou osou 2 OP IS *Zvýšenie prístupnosti k širokopásmovému internetu* na jednej strane a Opatrením 1.1 OP KaHR *Inovácie a technologické transfery* a Opatrením 1.2 OP KaHR *Podpora spoločných služieb pre podnikateľov* a Opatrením 3.2 *Rozvoj informačných služieb cestovného ruchu, prezentácie regiónov a Slovenska* na strane druhej. OP IS poskytuje prostredie pre rozvoj elektronických služieb (eGovernment, eContent, smart administration), vyššiu penetráciu širokopásmového pripojenia (broadband) a nadväzuje na opatrenia OP KaHR (eBusiness, helping SMEs go digital, W@tach, eTourism). Ide o podporu inovácií v podnikoch s cieľom zvyšovať inklúziu IKT do procesov v ekonomike tak na strane verejnej správy a domácností (OP IS), ako aj podnikov (OP KaHR).

E. Prepojenie OP KaHR a OP Zdravotníctvo („OP Z“) je nasledovné:

OP Z podporuje podnikateľský sektor len z pohľadu zdravotníckych služieb, t. j. kategóriu „Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť“. OP KaHR podporuje podnikateľov s výnimkou zdravotníctva a sociálnej starostlivosti.

F. Prepojenie OP KaHR a OP Vzdelávanie („OP V“) je nasledovné:

Daný OP zabezpečuje dôležité vstupy pre inovačné procesy v priemysle a službách (vrátane cestovného ruchu) prostredníctvom prípravy ľudských zdrojov pre potreby vedomostnej spoločnosti, a teda sa prierezovo dotýka všetkých opatrení OP KaHR.

G. Prepojenie OP KaHR a Regionálneho OP („ROP“) je nasledovné:

1. Existuje prepojenie medzi Prioritnou osou 3 ROP *Posilnenie kultúrneho potenciálu regiónov a infraštruktúra cestovného ruchu* a Prioritnou osou 3 OP KaHR *Cestovný ruch*.
2. Existuje prepojenie medzi Prioritnou osou 4 ROP *Regenerácia sídel* a Opatrením 2.2 *Budovanie a modernizácia verejného osvetlenia pre mestá a obce* a poskytovanie poradenstva v oblasti energetiky.
3. Existuje prepojenie medzi Prioritnou osou 7 ROP *Európske hlavné mesto kultúry – Košice 2013* a Prioritnou osou 3 OP KaHR *Cestovný ruch*. Podpora cestovného ruchu je realizovaná v rámci oboch OP. ROP je zameraný na podporu verejného sektora a OP KaHR na podporu súkromného sektora. ROP podporuje neinvestičné propagačné aktivity a investície do verejnej infraštruktúry príslušnej ku komplexným strediskám cestovného ruchu. Prioritou sú významné nehnuteľné kultúrne pamiatky v zlom technickom stave a s výhodnou lokalizáciou vo vzťahu k existujúcim alebo vznikajúcim kultúrno-poznávacím trasám. V oblasti podpory sídel ide v oboch OP o obnovu verejných osvetlení so zameraním na dosahovanie energetických úspor. V rámci ROP ide o rekonštrukciu/budovanie verejného osvetlenia ako jednu z aktivít projektu regenerácie sídiel v centrálnej zóne obce/mesta, v rámci OP KaHR je možné rekonštrukciu/budovanie verejného osvetlenia realizovať ako samostatný projekt v celej obci/meste.

H. Prepojenie medzi OP KaHR a OP Bratislavský kraj („OP BK“) je nasledovné:

OP BK kopíruje kľúčové opatrenia OP KaHR, avšak sú implementované len v Bratislavskom kraji.

8. Hodnotenie príspevku OP KaHR k plneniu cieľov stratégie Európa 2020 a Národného programu reforiem

Ciele stratégie Európa 2020:

Stratégia Európa 2020 predstavuje víziu európskeho sociálneho trhového hospodárstva v 21. storočí. Základom stratégie sú tri vzájomne sa dopĺňajúce priority:

- **Inteligentný rast:** vytvorenie hospodárstva založeného na znalostiach a inováciách.
- **Udržateľný rast:** podporovanie ekologickejšieho a konkurencieschopnejšieho hospodárstva, ktoré efektívnejšie využíva zdroje.
- **Inkluzívny rast:** podporovanie hospodárstva s vysokou mierou zamestnanosti, ktoré zabezpečí sociálnu a územnú súdržnosť.

Ciele OP KaHR:

Globálny cieľ: Zabezpečenie trvalo udržateľného hospodárskeho rastu a zamestnanosti.

Cieľ Prioritnej osi 1: Zvýšenie konkurencieschopnosti podnikov a služieb najmä prostredníctvom inovácií

Cieľ Prioritnej osi 2: Zvyšovanie energetickej efektívnosti a zvýšenie využitia OZE

Cieľ Prioritnej osi 3: Rast konkurencieschopnosti a výkonnosti CR

Prepojenie cieľov stratégie Európa 2020 a cieľov OP KaHR je zjavné a príspevok OP KaHR k plneniu vybraných cieľov základných priorít stratégie Európa 2020 je hmatateľný nasledovným spôsobom:

- **inteligentný rast** je zabezpečený prostredníctvom Opatrenia 1.1 *Inovácie a technologické transfery* a Opatrenia 1.3 *Podpora inovačných aktivít v podnikoch*, a to vytváraním nových produktov a služieb, nákupom nových inovatívnych a vyspelých technológií, zavádzaním informačných a komunikačných technológií a podobne.
- **udržateľný rast** je zabezpečený prostredníctvom Opatrenia 2.1 *Zvyšovanie energetickej efektívnosti na strane výroby aj spotreby a zavádzanie progresívnych technológií v energetike*, a to zlepšovaním infraštruktúry, tvorbou konkurencieschopnejšieho malého a stredného podnikania, a tým celého hospodárstva, ktoré sa stáva nízkouhlíkovým efektívnym využívaním obnoviteľných zdrojov, a ktoré je šetrnejšie k životnému prostrediu.
- **inkluzívny rast** je zabezpečený Prioritnou osou 1, 2 a 3, najmä s Opatreniami 1.1 a 1.2, keďže tieto priamo pôsobia na tvorbu pracovných miest, sociálne začlenenie a nepriamo na boj s chudobou. Prioritná os 4 priamo pôsobí na zvyšovanie efektívnosti verejnej správy. Všetky prioritné osi sledujú inkluzívne ciele, akými sú hospodárstvo s vysokou mierou zamestnanosti a zabezpečenie rovnosti na trhu práce medzi mužmi, ženami a marginalizovanými a znevýhodnenými skupinami ľudí.

Národný program reforiem SR

Národný program reforiem SR (ďalej len „NPR SR“) je základným národným dokumentom, prezentuje zámery vlády SR v štrukturálnych politikách a spolu s Programom stability stanovujú priority vlády SR a definujú opatrenia zamerané na zlepšenie kvality života, najmä prostredníctvom ekonomického rastu a zamestnanosti v súlade s Paktom stability a rastu a stratégiou Európa 2020.

Opatrenia NPR SR spadajú do dvoch nasledujúcich oblastí:

- fiškálna konsolidácia v záujme zlepšenia makroekonomickej stability,
- štrukturálne reformy zvyšujúce ekonomický rast, zamestnanosť a kvalitu života.

V nasledujúcom texte vychádzame z dvoch NPR SR, pretože ich z časového hľadiska považujeme za najviac relevantné z pohľadu príspevku OP KaHR k napĺňaniu NPR SR:

- NPR SR 2011 – 2014 (z apríla 2011) a
- NPR SR 2012 (aktualizovaná verzia z júna 2012)¹⁰.

¹⁰ Doplnený o špecifické odporúčania EK a predložený v súlade s rozhodnutím rady ministrov – Ecofin v termíne do 30. apríla 2012 EK.

Hlavné ciele NPR SR 2011 – 2014 (v NPR SR 2012 definované ako tematické oblasti podpory OP):

- *Základná infraštruktúra* – posilnenie konkurenčného prostredia vybudovaním technickej, dopravnej a sociálnej infraštruktúry vrátane zdravotnej,
- *Ľudské zdroje, zamestnanosť, sociálna inklúzia* – cieľom je podpora vzdelávania a rozvoj ľudských zdrojov a kvalifikovaná pracovná sila,
- *Veda, výskum a inovácie s dôrazom na zelený rast* – posilnenie konkurencieschopnosti prostredníctvom čistejších zdrojov, rozvojom zeleného priemyslu, služieb, technológií a pracovných miest.

Vybrané priority štrukturálnych politík podľa NPR SR na roky 2011 – 2014:

- zdravé a udržateľné hospodárenie štátu,
- dostatok pracovných príležitostí, ktoré znižujú sociálne riziká,
- motivujúce podnikateľské prostredie,
- vzdelaných ľudí a inovatívnu spoločnosť.

Vybrané podporované opatrenia v prioritných štrukturálnych oblastiach NPR SR na roky 2011 – 2014:

- vzdelávanie, veda a inovácie,
- zamestnanosť a sociálna inklúzia,
- podnikateľské prostredie.

Vybrané prioritné opatrenia podpory NPR SR na rok 2012:

- podpora ekonomického rastu a konkurencieschopnosti,
- riešenie nezamestnanosti a sociálnych dôsledkov krízy,
- modernizácia verejnej správy.

Prepojenie cieľov NPR SR a cieľov OP KaHR:

Prepojenie cieľov NPR SR a OP KaHR je zreteľné; oba totiž sledujú rovnaké hlavné ciele, a to trvalo udržateľný rast, zamestnanosť a konkurencieschopnosť.

Prioritná os 1 je prostredníctvom svojich Opatrení 1.1, 1.2 a 1.3 napojená na všetky tri hlavné ciele NPR SR na roky 2011 – 2014 a NPR SR na rok 2012 a reflektuje všetky hore uvedené prioritné opatrenia podpory v štrukturálnych oblastiach. Prioritná os 2 je napojená na hlavný cieľ NPR SR zdôrazňujúci environmentálnu udržateľnosť a energetickú efektívnosť. Prioritná os 3 je (aj keď nie tak výrazne a priamo ako Prioritná os 1) napojená na hlavné ciele NPR SR týkajúce sa základnej infraštruktúry, zamestnanosti a podnikateľského prostredia.

Na základe uvedeného konštatujeme, že prepojenie a príspevok OP KaHR k plneniu hlavných cieľov NPR SR sú významné.

Stratégia OP KaHR je taktiež v súlade s prioritami obnovenej Lisabonskej stratégie pre rast a zamestnanosť. Intervencie sú v nadväznosti na článok 9 ods. 3 Nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006 zamerané na podporu konkurencieschopnosti a vytváranie pracovných miest, a to predovšetkým prostredníctvom podpory transferu nových výrobných technológií, inovácií, zvyšovania energetickej efektívnosti a vyššieho využívania obnoviteľných zdrojov energie, z čoho vyplýva, že všetky tri Prioritné osi reflektujú ciele Lisabonskej stratégie.

9. Návrh odporúčaní a strategických cieľov pre programové obdobie 2014 – 2020

Slovensko v porovnaní s inými členskými krajinami sa dostalo pri príprave OP na programové obdobie 2014 – 2020 do časového sklzu. Na konci roka 2012 bol ako súčasť prípravy Partnerskej dohody SR na roky 2014 – 2020 vypracovaný návrh štruktúry OP, ktorý je tvorený piatimi tematickými OP (Výskum a inovácie, Integrovaná infraštruktúra, Ľudské zdroje zamestnanosť a inklúzia, Kvalita životného prostredia a Efektívna verejná správa) a jedným integrovaným regionálnym operačným programom s viaczdvojovým financovaním z EFRR, ESF a KF. Okrem toho bude pripravený samostatný OP pre Technickú pomoc a OP Rozvoj vidieka, Rybné hospodárstvo a pre cieľ Európska územná spolupráca, ktoré sú riadené na základe špecifických usmernení Európskej komisie.

Doposiaľ však ešte nie sú pre pripravované OP určené riadiace orgány, t. j. orgány zodpovedné za ich prípravu a riadenie. S tým súvisí aj meškanie pri výbere ex-ante hodnotiteľov a spracovateľov SEA a prípadných ďalších analytických podkladov. Bez ohľadu na zdroj financovania je však nevyhnutné bezodkladne vyhlásiť verejné obstarávanie na ex-ante hodnotiteľov, aby bolo možné zrealizovať ex-ante hodnotenia súbežne s prípravou operačných programov a predložiť Európskej komisii správy z ex-ante hodnotení spolu s návrhmi operačných programov.

Z hľadiska zamerania budúcich intervencií je rozhodujúci ich príspevok k plneniu stratégie Európa 2020, ktorej cieľom je pokrok v troch vzájomne sa posilňujúcich prioritách:

- Inteligentný rast založený na znalostiach a inováciách,
- Udržateľný rast podporujúci hospodárstvo menej náročné na zdroje, ekologickejšie a konkurencieschopnejšie,
- Inkluzívny rast, podpora ekonomiky s vysokou zamestnanosťou a poskytovanie ekonomickej, sociálnej a územnej súdržnosti.

Jednou z odpovedí EÚ na hospodársku krízu, uvedenou v stratégii Európa 2020, je odporúčanie „Investovať viac do výskumu, inovácií a podnikania“. Jeho cieľom je strategický a integrovaný prístup k inováciám, ktorý spája európske, národné a regionálne programy pre výskum a inovácie. V rámci stratégie Európa 2020 prijala Európska komisia v októbri 2010 iniciatívu „Únia inovácií“, ktorá stanovuje komplexnú inovačnú stratégiu pre Európu zameranú na posilnenie schopnosti Európy zabezpečovať inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast, pričom kladie dôraz na pojem inteligentná špecializácia (smart specialisation) ako spôsob pre dosiahnutie týchto priorít.

Príprava slovenských operačných programov pre programové obdobie 2014 – 2020 by mala popri stratégii Európa 2020 zohľadňovať aj základné strategické a koncepčné dokumenty na úrovni EÚ a SR. Zároveň by mala byť zachovaná aj kontinuita s úspešnými operačnými programami, resp. s prioritnými osami, ktoré v programovom období 2007 – 2013 pravdepodobne dosiahnu stanovené ciele a vykazujú primeranú úroveň čerpania alokovaných zdrojov. Toto je aj prípad OP KaHR, ktorý je z pohľadu hodnotiteľov úspešným programom, z veľkej časti vhodným pre follow-up program v novom programovom období 2014 – 2020. Je dôležité pokračovať v podpore mikro, malých a stredných podnikateľov s dôrazom na zvyšovanie ich konkurencieschopnosti prostredníctvom inovácií, výskumu a vývoja. Je tiež dôležité pokračovať v zavádzaní OZE a zvyšovaní energetickej efektívnosti vo všetkých sektoroch. Väčší dôraz než doposiaľ by mal byť kladený na výskum a inovácie, podporu MSP a nízkouhlíkové hospodárstvo. V oblasti cestovného ruchu odporúčame zamerať podporu najmä na oblasť propagácie a prezentácie SR a jednotlivých regiónov, resp. stredísk cestovného ruchu v zahraničí. Podpora by mala byť smerovaná aj na posilnenie postavenia regionálnych združení cestovného ruchu.

Kľúčovým problémom, ktorý komplikuje prípravu OP zameraného na výskum a inovácie, je nedostatočná koordinácia štátnej vedeckej, technickej a inovačnej politiky a s tým súvisiaca fragmentácia jednotlivých typov podpory. Zároveň nie sú jednoznačne zadefinované deliace línie medzi výskumom a inováciami. Ďalšími dvomi výzvami, pred ktorými Slovensko v oblasti výskumu a

inovácií v súčasnej dobe stojí, sú: 1) zvýšenie objemu súkromných investícií do výskumu, vývoja a inovácií a 2) komercializácia a aplikácia výsledkov výskumu verejných výskumných inštitúcií v spolupráci s priemyselným sektorom.

V zmysle návrhu Inovačnej stratégie SR na roky 2014 – 2020 (zatiaľ nebol schválený vládou SR) bude v nasledujúcich rokoch prebiehať reorganizácia štátnej vedeckej, technickej a inovačnej politiky s tým, že v konečnom dôsledku bude za rozvoj všetkých týchto politík zodpovedný jediný vrcholný orgán, ktorý bude zodpovedať aj za ich efektívne financovanie. Materiál predpokladá, že Slovensko bude smerovať k modelu uplatňovanému vo väčšine vyspelých krajín EU-15, kde sú kompetencie v politikách výskumu, vývoja a inovácií zreteľne oddelené: politiky výskumu a vývoja zvyčajne spadajú pod ministerstvá školstva, kým politiky inovácií pod ministerstvá hospodárstva. Nad nimi stojí nadriadený orgán pre koordináciu výskumu aj inovácií – spravidla je vytvorený vo forme rady, ktorá je expertným a poradným orgánom vlády.

Vyššie uvedené zmeny riadenia národného systému výskumu a inovácií sú však zatiaľ iba v štádiu úvah a ich konečné schválenie a zavedenie do praxe bude vyžadovať niekoľko rokov. Pre pokrok v príprave programového obdobia 2014 – 2020 je však nevyhnutné v čo najkratšom čase prijať záväzné rozhodnutie o orgánoch zodpovedných za prípravu a riadenie nových operačných programov. Z pohľadu hodnotiteľov by bolo najlepším riešením ponechať MH SR aj v programovom období 2014 – 2020 RO pre oblasť podpory podnikania, inovácie, energetiku a s tým spojenú zamestnanosť. Ide o tematické ciele, ktoré priamo nadväzujú na úspešnú implementáciu OP KaHR 2007 – 2013 a Sektorového operačného programu Priemysel a služby 2004 – 2006, a preto by prípadná zmena RO bola kontraproduktívna.

10. Závery

Na základe analýzy celkového stavu implementácie OP KaHR k 30.06.2012 a vyhlasovaných výziev je z pohľadu hodnotiteľov čerpanie a kontrahovanie finančných prostriedkov uspokojivé. RO a SORO vytvorili dobré predpoklady pre vyčerpanie finančných prostriedkov NFP alokovaných na roky 2007 – 2013 a naplnenie rozhodujúcej časti programových cieľov a príslušných merateľných ukazovateľov. Podrobnejšie informácie sú uvedené v predchádzajúcich analýzach a v nižšie uvedených odpovediach na evaluačné otázky:

A. Strednodobé hodnotenie relevantnosti OP KaHR

1. Je stav plnenia cieľov OP KaHR dostatočný?

Plnenie cieľov OP KaHR je sledované prostredníctvom systému merateľných ukazovateľov. Vďaka postupnému odstraňovaniu metodických nedostatkov pri monitorovaní a vyhodnocovaní ukazovateľov je možné konštatovať, že väčšina dosiahnutých hodnôt merateľných ukazovateľov k 30.06.2012 zodpovedala výške vyčerpania alokovaných zdrojov. Plnenie cieľov OP KaHR k 30.06.2012 preto hodnotíme ako dostatočné.

2. Aký je predpoklad, že budú ciele OP KaHR naplnené?

Z aktuálneho stavu implementácie OP KaHR vyplýva určité riziko nenaplnenia ukazovateľov sledujúcich tvorbu nových pracovných miest, ktoré sa k 30.06.2012 pri kontrahovaní celkovej alokácie vo výške 60,72 % pohybovalo okolo 49 % cieľovej hodnoty. Ide však prevažne o dopadové ukazovatele, ktoré sa budú naplňovať až po ukončení realizácie projektov. Riziko nenaplnenia existuje aj pri ukazovateľoch „Počet podporených projektov“ a „Počet podporených projektov na pomoc malým a stredným podnikom“ ktorých hodnoty k 30.06.2012 dosiahli iba 39,11 %, resp. 33,18 % plánovanej hodnoty. Napriek tomu však nie je vylúčené, že správnym nastavením podmienok vo vyhlasovaných výzvach zameraných na plnenie týchto merateľných ukazovateľov a realizáciou projektov využívajúcich návratné formy pomoci je možné akcelerovať ich napĺňanie a prípadne aj dosiahnuť stanovené cieľové hodnoty. Ostatné merateľné ukazovatele a im zodpovedajúce ciele by mali byť pri doterajšom tempe kontrahovania a čerpania naplnené.

3. Sú cieľové hodnoty merateľných ukazovateľov OP KaHR dosiahnuteľné?

Stanovené cieľové hodnoty merateľných ukazovateľov sú dosiahnuteľné. Ako problematické sa javí iba dosiahnutie merateľných ukazovateľov zameraných na tvorbu nových pracovných miest. Doterajší priebeh implementácie programu ukazuje, že vplyv intervencií na tvorbu pracovných miest je nižší ako sa očakávalo. V rámci prioritnej osi 1, ktorá by mala vytvoriť väčšinu z plánovaných nových pracovných miest, je to možné zdôvodniť tým, že technologické inovácie by vo všeobecnosti mali zvyšovať mieru automatizácie výrobných procesov a teda znižovať intenzitu ľudskej práce. Vplyv inovácii na tvorbu pracovných miest je preto významne závislý od nárastu objemu výroby alebo služieb, ku ktorému by inovácie mali viesť. Celkovo je však korelácia medzi inováciami a tvorbou nových pracovných miest otázna a nie je možné garantovať, že cieľové hodnoty ukazovateľov zameraných na tvorbu nových pracovných miest budú dosiahnuté.

4. Naplňajú ciele a dosahované výsledky OP KaHR dostatočne potreby podpory podnikateľov vzhľadom na aktuálnu ekonomickú situáciu v SR?

Celkové nastavenie programu na začiatku programového obdobia vychádzalo z makroekonomických faktorov, čo sa odrazilo aj na charaktere podporovaných aktivít s cieľom zvyšovania konkurencieschopnosti podnikateľského prostredia a zamestnanosti. Ciele OP KaHR sú naďalej vysoko relevantné a prebiehajúca svetová hospodárska kríza ešte zdôraznila ich význam. Podľa viacerých celosvetových rebríčkov (vypracovaných napr. Svetovou bankou, Svetovým ekonomickým fórom a IMD (International Institute for Management Development so sídlom vo Švajčiarsku) zaznamenalo Slovensko v posledných rokoch relatívny pokles konkurencieschopnosti, inovatívnosti a kvality podnikateľského prostredia. Rovnako aj súčasný stav plnenia ukazovateľov cieľov stratégie Európa 2020 (miera zamestnanosti, výdavky na vedu a výskum, podiel OZE na hrubej konečnej

spotrebe a konečná energetická spotreba) ukazuje, že zameranie OP KaHR vhodne pokrýva aktuálne problémy a nedostatky slovenského hospodárstva vrátane potrieb podpory podnikateľov.

5. Aké sú vplyvy a možnosti OP KaHR pri odstraňovaní regionálnych rozdielov v rámci jednotlivých regiónov SR?

Implementácia aktivít OP KaHR má pozitívny vplyv na hodnoty relevantných štatistických ukazovateľov sledujúcich vývoj v jednotlivých krajoch. Kraje, ktoré menej využívajú finančné prostriedky OP KaHR, nedosahujú také dobré výsledky ako kraje, kde sa realizujú projekty financované z prostriedkov OP KaHR vo vyššej miere. Konkrétne v prípade troch krajov (Žilinský, Banskobystrický a Prešovský), ktoré majú najviac zmluvne viazaných projektov, sú hodnoty sledovaných štatistických ukazovateľov výrazne lepšie ako v prípade Trnavského kraja, ktorý vykazuje najmenej zmluvne viazaných projektov.

B. Hodnotenie efektívnosti a flexibilitnosti riadenia OP KaHR v nadväznosti na plnenie cieľov operačného programu

6. Aké faktory riadenia ovplyvnili alebo môžu ovplyvniť dosahovanie cieľov OP KaHR?

Audit súladu a systémové audity zamerané na získanie uistenia o účinnosti riadiaceho a kontrolného systému v rámci OP KaHR konštatovali správne nastavenie a fungovanie systému. Nedostatky identifikované v rámci systémových auditov mali len zanedbateľný vplyv na fungovanie kľúčových prvkov, pričom hodnotiace správy audítorov na hodnotenie OP KaHR sa každoročne zlepšujú. Za najzávažnejší problém je možné považovať nenaplnenosť AK a ich fluktuáciu. Celkový stav AK zabezpečujúcich implementáciu od roku 2007 do roku 2009 rástol, čo logicky odrážalo postupné zvyšovanie nárokov na implementáciu. Od roku 2009 do roku 2011 však reálny počet AK klesal, čo je z pohľadu hodnotiteľov rizikový faktor, nakoľko v tomto období popri rastúcom objeme implementovaných projektov v rámci OP KaHR začalo hodnotenie projektov skráteného programového obdobia 2004 – 2006 a začala aj príprava na nové programové obdobie 2014 – 2020. Priemerná naplnenosť plánovaných stavov AK tak dosiahla za roky 2007 – 30.06.2012 iba 85,77 %. Druhým dôležitým aspektom je fluktuácia AK, ktorá za roky 2007 – 30.06.2012 dosiahla v priemere 13,98 % ročne. Dôležitým faktorom riadenia, ktorý môže ovplyvniť dosahovanie cieľov OP KaHR, je realokácia vo výške 225 mil. EUR, ktorá bola zrealizovaná na základe uznesenia vlády SR č. 191 zo dňa 16.05.2012. Takéto významné navýšenie alokovaných zdrojov vyžaduje zvýšené úsilie RO, SORO aj PJ a podčiarkuje nevyhnutnosť venovať mimoriadnu pozornosť stavu AK.

7. Ktoré prekážky (administratívne, organizačné) urýchľujú, resp. spomaľujú realizáciu OP KaHR?

Za najzávažnejšie prekážky, ktoré ovplyvňovali implementáciu OP KaHR, možno označiť organizačné zmeny. Ide predovšetkým o zlúčenie SORO (príslušné útvary, ktoré v rámci NARMSP a SARIO vykonávali kompetencie SORO, sa v roku 2011 začlenili do SIEA). Pracovníci zodpovední za implementáciu tým prechádzali od jedného zamestnávateľa k druhému a menili svoje pracovné zaradenie, čím sa realizácia riadenia a jeho aktivít komplikovala. Zlučovaním SORO bolo tiež potrebné zjednotiť chápanie a prístup k jednotlivým procesom a prispôbiť sa odlišnej inštitucionálnej kultúre. Celkovo však možno hodnotiť organizačné zmeny na úrovni SORO ako manažérsky dobre zvládnuté. Je predpoklad, že sa počas posledných troch rokov súčasného programového obdobia prejavia efekty vyššej centralizácie a koordinácie riadenia programu. Otázkou do budúcnosti zostáva samostatnosť SACR ako SORO, ktoré patrí do zriaďovateľskej pôsobnosti Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR.

C. Hodnotenie funkčnosti komplementarity intervencií a synergického efektu rôznych operačných programov, ktoré súvisia s OP KaHR v rámci cieľa Konvergencia

8. Aká je funkčnosť prepojenia komplementarity intervencií programov súvisiacich s OP KaHR v rámci cieľa Konvergencia?

Nižšie uvedená tabuľka poskytuje prehľad o komplementárnosti OP KaHR s inými OP a o vyplývajúcich synergických efektoch. Možno konštatovať existenciu logických prienikov

a deliacich línií medzi OP a uspokojivé nastavenie systému vzhľadom na dosahovanie synergických efektov:

Tabuľka č. 34: Komplementarita a synergia

OP	Komplementarita		Synergia
	Relevantný OP	OP KaHR	
OP ZaSI	Podpora v oblasti služieb zamestnanosti (kvalita a dostupnosť pracovnej sily)	Technické zabezpečenie (inovačné procesy v priemysle a službách)	Podpora podnikania, Zvýšenie zamestnanosti, Rast konkurencieschopnosti, Zabezpečenie trvalo udržateľného hospodárskeho rastu
OP ŽP	Zmena palivovej základne energetických zdrojov s dôrazom na nízko emisné/OZE, Zhodnocovanie odpadov a technologický transfer v danej oblasti	Budovanie nových OZE, Zavádzanie progresívnych technológií v energetike, Environmentálne priaznivé a ekonomicky efektívne inovatívne výrobné technológie	Zvyšovanie energetickej efektívnosti, Znižovanie emisií skleníkových plynov, Zhodnocovanie odpadov, Zabezpečenie trvalo udržateľného hospodárskeho rastu
OP VaV	Poskytovanie vstupov pre inovačné procesy v podnikoch	Aplikácia vedecko-výskumných poznatkov v podnikovej sfére	Rast konkurencieschopnosti, Budovanie regionálnych inovačných centier
OP IS	Inklúzia IKT do verejnej správy a domácnosti	Inklúzia IKT do podnikov	Rast konkurencieschopnosti, Inklúzia IKT do procesov v ekonomike
OP Z	Podpora podnikateľského sektora z pohľadu zdravotníckych služieb	Podpora podnikateľského sektora okrem zdravotníckych služieb	Podpora podnikania, Tvorba pracovných miest, Rast konkurencieschopnosti
OP V	Príprava ľudských zdrojov pre potreby vedomostnej spoločnosti	Využitie ľudských zdrojov vo vedomostnej ekonomike	Tvorba pracovných miest, Rast konkurencieschopnosti
ROP	Podpora verejného sektora v podnikaní v cestovnom ruchu Obnova verejného osvetlenia v centrálnej zóne obce/mesta ako jedna z aktivít projektu	Podpora súkromného sektora v podnikaní v cestovnom ruchu Obnova verejného osvetlenia v celej obci/meste ako samostatný projekt	Podpora cestovného ruchu, Podpora sídel, Zvyšovanie energetickej efektívnosti, Podpora podnikania, Tvorba pracovných miest, Rast konkurencieschopnosti

Zdroj: Vlastné spracovanie IBS SLOVAKIA, s.r.o.

9. Je potrebné prijať opatrenia na dosiahnutie synergických efektov?

Významný synergický efekt pri tvorbe pracovných miest vytvorený spojením inovačných procesov v priemysle a službách a podpory kvality a dostupnosti pracovnej sily je generovaný ako výsledok úzkej spolupráce MH SR s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR ako RO pre OP ZaSI v rámci podpory integrovaných projektov financovaných spoločne z ERDF a ESF. MH SR sa ako ústredný orgán štátnej správy pre energetiku a energetickú efektívnosť podieľalo na príprave všetkých OP, ktoré realizujú zvyšovanie energetickej efektívnosti v SR, t. j. OP KaHR, OP ŽP, OP Z, OP VaV, OP BK, ROP a Program rozvoja vidieka SR, čo vytvára dobrý základ pre uplatnenie synergických efektov opatrení jednotlivých OP. Na základe hore uvedeného možno konštatovať uspokojivé nastavenie systému vzhľadom na dosahovanie synergických efektov.

S ohľadom na úzke obsahové prepojenie oblasti inovácií na jednej a výskumu a vývoja na druhej strane by bolo žiaduce užšie štrukturálne prepojenie medzi OP KaHR a OP VaV, s dôrazom na potreby súkromného sektora. Prioritná os 2 OP VaV Podpora výskumu a vývoja si kladie za cieľ okrem iného aj vznik „nových inovatívnych (high-tech) malých a stredných podnikov“. Vzhľadom k nepomeru medzi čiastkovou pozíciou danej oblasti v rámci prioritnej osi 2 v OP VaV na jednej a obsahovej významnosti danej oblasti pre dosiahnutie cieľov NPR SR na druhej strane, ponechávame na zváženie presun oblasti VaV týkajúcu sa podnikov pod MH SR (vzhľadom aj ku kompetenčnosti MH SR), čo by tiež podporilo súdržnosť a vnútornú logiku opatrení.

D. Hodnotenie rastu konkurencieschopnosti regiónov SR v nadväznosti na plnenie cieľov stratégie Európa 2020 a Národného programu reforiem

10. Ako prispieva OP KaHR k plneniu cieľov stratégie Európa 2020 a Národného programu reforiem?

Stratégia Európa 2020 predstavuje ambíciu na dosiahnutie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu EÚ, ktorú národné štáty reflektujú vo svojich NPR. NPR SR vychádza pri formulácii svojich cieľov zo stratégie Európa 2020 a definovaním oblastí podpory určuje priority a smerovanie vývoja OP. Vnútoraná logika a stavba OP KaHR prispievajú k plneniu cieľov stratégie Európa 2020 a NPR SR z nasledujúcich dôvodov: NPR SR a OP KaHR sledujú rovnaké hlavné ciele, a to trvalo udržateľný rast, zamestnanosť a konkurencieschopnosť. OP KaHR reflektuje všetky hlavné tematické oblasti NPR SR, teda rozvoj technickej, dopravnej a sociálnej infraštruktúry, ľudských zdrojov a vedy a výskumu s dôrazom na environmentálnu udržateľnosť a energetickú efektívnosť. Inovácie a technologické transfery a podpora inovačných aktivít v podnikoch prispievajú k zabezpečeniu inteligentného rastu a zvýšenie energetickej efektívnosti a zavedenie progresívnych technológií v energetike sú predpokladom pre jeho udržanie. Za účelom naplnenia princípu inklúzie (mimo MRK) sa pozornosť zameriava na tvorbu pracovných miest spĺňajúcich priority rovnosti príležitostí pre všetkých bez ohľadu na pohlavie a etnickú príslušnosť. Na základe uvedených dôvodov je príspevok OP KaHR k plneniu hlavných cieľov NPR SR a stratégie Európa 2020 významný.

E. Návrh odporúčaní a strategických cieľov pre budúce programové obdobie 2014 – 2020 za účelom dosiahnutia efektívneho progresu pri dosahovaní cieľov stratégie Európa 2020 (pri maximalizácii kvalitatívnych efektov zo zdrojov alokovaných v operačnom programe).

Kľúčovým problémom, ktorý komplikuje prípravu OP zameraného na výskum a inovácie, je nedostatočná koordinácia štátnej vedeckej, technickej a inovačnej politiky a s tým súvisiaca fragmentácia jednotlivých typov podpory. Zároveň nie sú jednoznačne zadefinované deliace línie medzi výskumom a inováciami. Z hľadiska obsahu je potrebné zamerať intervencie v rokoch 2014 – 2020 na zvýšenie objemu súkromných investícií do výskumu, vývoja a inovácií a na komercializáciu a aplikáciu výsledkov výskumu verejných výskumných inštitúcií v spolupráci s priemyselným sektorom. Inak je OP KaHR z pohľadu hodnotiteľov úspešným programom, z veľkej časti vhodným pre follow-up program v novom programovom období 2014 – 2020. Je dôležité pokračovať v podpore mikro, malých a stredných podnikateľov s dôrazom na zvyšovanie ich konkurencieschopnosti prostredníctvom inovácií, výskumu a vývoja. Pri vybraných typoch intervencií je vhodné pokračovať aj v podpore veľkých podnikov. Taktiež je dôležité pokračovať v zavádzaní obnoviteľných zdrojov energie a zvyšovaní energetickej efektívnosti vo všetkých sektoroch.

11 Odporúčania

- 1) Kontrahovanie a čerpanie OP KaHR považujeme za uspokojivé vzhľadom na pokročilé obdobie implementácie a odporúčame v nastúpenom trende pokračovať. Dôležité je v čo najvyššej možnej miere dodržiavať lehoty v schvaľovacom procese. Nové výzvy odporúčame lepšie zacieliť na tvorbu nových pracovných miest, aby boli naplnené merateľné ukazovatele v oblasti zamestnanosti.
- 2) Vzhľadom na hospodársku krízu a vysokú nezamestnanosť je potrebné OP KaHR neustále prispôbovať súčasným potrebám ekonomiky, t. j. podporovať projekty zamerané na rozvoj malých a stredných podnikov, ktoré vytvoria nové pracovné miesta.
- 3) Je potrebné zastaviť klesajúci trend počtu pracovníkov na RO pre OP KaHR a SORO a zastabilizovať pracovníkov na jednotlivých postoch tak, aby boli v maximálnej možnej miere naplnené plánované stavy AK. Z pohľadu efektívnosti riadenia, by bolo vhodné dokončiť organizačné zmeny začlenením SORO SACR do SIEA, čím by vzniklo jediné SORO pre celý OP.
- 4) Strategickým odporúčaním pre oblasť výskumu a inovácii na Slovensku je vybudovať systém koordinácie štátnej vedeckej, technickej a inovačnej politiky a s tým súvisiacich rôznych typov podpory. Zároveň je potrebné jednoznačne zadefinovať deliace línie medzi výskumom a inováciami.
- 5) Je potrebné v čo najkratšom čase definitívne určiť štruktúru OP na programové obdobie 2014 – 2020 a prijať záväzné rozhodnutie o ich RO. Zároveň je potrebné bezodkladne vyhlásiť verejné obstarávania na ex-ante hodnotiteľov pre všetky OP, aby bolo možné zrealizovať ex-ante hodnotenia súbežne s ich prípravou.
- 6) Odporúčame, aby bolo MH SR aj v programovom období 2014 – 2020 RO pre oblasť podpory podnikania, inovácie, energetiku a s tým spojenú zamestnanosť. Ide o tematické ciele, ktoré nadväzujú na úspešnú implementáciu OP KaHR 2007 – 2013 a Sektorového operačného programu 2004 – 2006, a preto by prípadná zmena RO bola kontraproduktívna.
- 7) Pri príprave budúcich intervencií odporúčame popri core ukazovateľoch a merateľných ukazovateľoch HP stanoviť na nižších úrovniach programu (najmä na úrovni prioritných osí a opatrení) aj ďalšie merateľné ukazovatele, ktoré budú zamerané na sledovanie plnenia špecifických cieľov.
- 8) Je potrebné jednoznačne určiť spôsob sledovania a dosiahnutia cieľovej hodnoty merateľného ukazovateľa „Úspory energie získané realizáciou podporených projektov“, keďže úspora energie vyjadrená v TJ/rok dosahuje každý rok odlišnú hodnotu.
- 9) V oblasti energetiky odporúčame zamerať budúce intervencie najmä na zvyšovanie energetickej efektívnosti, a to vo všetkých sektoroch – verejná správa, komerčná sféra aj bývanie. S tým súvisí aj ďalšia podpora zavádzania OZE.
- 10) V sektore cestovného ruchu odporúčame v programovom období 2014 – 2020 zamerať podporu najmä na oblasť propagácie a prezentácie SR a jednotlivých regiónov, resp. stredísk cestovného ruchu v zahraničí. Podpora by mala byť smerovaná aj na posilnenie postavenia regionálnych združení cestovného ruchu.
- 11) Vo vybraných a odôvodnených oblastiach odporúčame aj v budúcnosti umožniť poskytovanie NFP aj pre veľké podniky. Je však potrebné vopred transparentne určiť oblasti podpory veľkých podnikov a prípadne aj limitovať výšku celkovej alokácie, ktorú môžu získať. Rozhodujúca časť zdrojov alokovaných pre súkromný sektor by aj v budúcnosti mala byť určená pre MSP.

- 12) Vzhľadom na krátkosť času, ktorý zostáva do konca programového obdobia 2007 – 2013, a s tým spojené riziko nevyčerpania alokácie v plnej výške, odporúčame využiť aj ďalšie nástroje kontrahovania a čerpania (napr. národné projekty, formy návratnej pomoci), ktoré dokážu lepšie absorbovať alokované zdroje než ad hoc vyhlasované výzvy na predkladanie projektov.

Zoznam interviewovaných osôb

Ministerstvo hospodárstva SR

PhDr. Boris Huslica, generálny riaditeľ sekcie podporných programov

Mgr. Michaela Kučerová, riaditeľka odboru programových a podporných činností ŠF

Ing. Mária Marčeková, odbor programových a podporných činností ŠF

PhDr. Juraj Hrdlovič, odbor programových a podporných činností ŠF

Ing. Katarína Kurucová, odbor programových a podporných činností ŠF

Slovenská inovačná a energetická agentúra

Mgr. Tibor Bohó, riaditeľ sekcie štrukturálnych fondov EÚ

Mgr. Zuzana Szalayová, vedúca oddelenia monitoringu sekcie štrukturálnych fondov EÚ

Slovenská agentúra pre cestovný ruch

Mgr. Andrea Pravdová, poverená riaditeľka sekcie štrukturálnych fondov EÚ

Ing. Róbert Vincze, vedúci oddelenia administrácie a monitoringu projektov EÚ sekcie štrukturálnych fondov EÚ